

1 / 2022

KWARTALNIK

Z
S
K

**ZINTEGROWANY
SYSTEM
KWALIFIKACJI**

Redaktorzy prowadzący:

Urszula Szulc
Tomek Orszulak

Redaktor merytoryczny:

Maciej Tauber

Redakcja językowa:

Elżbieta Łanik
Monika Niewielska
Iwona Stachowicz

Projekt graficzny i skład:

Wojciech Maciejczyk
Marta Rydz-Domańska

Grafika na okładce:

© Kul | rawpixel.com

© Copyright by: Instytut Badań Edukacyjnych
Warszawa 2022

Wydawca:

Instytut Badań Edukacyjnych
ul. Górczewska 8
01-180 Warszawa
tel. +48 22 241 71 00
www.ibe.edu.pl

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu „Wspieranie funkcjonowania i doskonalenie ZSK na rzecz wykorzystania oferowanych w nim rozwiązań do realizacji celów strategii rozwoju kraju”.

Publikacja bezpłatna

Spis treści

OD REDAKCJI	
ZSK szansą dla wszystkich	4
WYWIAD	
Rozwój ZSK okiem liderów projektów	5
KWALIFIKACJE RYNKOWE	
Agnieszka Marszałek, Małgorzata Gromiec	
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – wszystko w jednym miejscu	8
Elżbieta Strzemieczna	
Gdzie bije serce ZSK?	11
ZSK z perspektywy instytucji certyfikujących	14
Tomasz Sułkowski	
Zewnętrzne zapewnianie jakości kwalifikacji rynkowej	24
Piotr Bordzoł	
Pomysł na jakość	26
dr Natalia Kopeć-Panek	
Projektowanie walidacji w praktyce	28
Joanna Nakonowska	
Nowe kwalifikacje włączone do ZSK	31
Z PERSPEKTYWY	
70 lat Instytutu Badań Edukacyjnych	33

ZSK szansą dla wszystkich

Ustawa o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (ZSK) weszła w życie w styczniu 2016 r. Minione sześć lat to wytężona praca Instytutu Badań Edukacyjnych nad urzeczywistnieniem idei uczenia się przez całe życie w Polsce. Mechanizmy wprowadzone przez ZSK mają za zadanie ułatwić osobom dorosłym potwierdzanie swoich kompetencji i projektowanie kariery zgodnie z osobistymi potrzebami. W tym numerze pragniemy Państwu przybliżyć, w naszej ocenie znaczące, elementy systemu.

Rok 2022 to nie tylko dalsza obecność pandemii w naszym życiu, ale również sytuacja za naszą wschodnią granicą. Powoduje to, że Zintegrowany System Kwalifikacji dotyczy już nie tylko polskich obywateli, ale może być również szansą dla milionów ludzi przybywających do Polski. To, co oferuje ZSK, czyli m.in. kwalifikacje rynkowe, metodę bilansu kompetencji oraz nowe podejście do walidacji, może być wykorzystane jako wsparcie dla migrujących osób. Osoby te, dysponujące różnymi doświadczeniami zawodowymi oraz kompetencjami uzyskanymi w drodze edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego, mogą również stać się beneficjentami polityki uczenia się przez całe życie. Może ona pomóc im przystosować się do wymogów polskiego rynku pracy i ułatwić aktywizację zawodową.

Bieżący numer **Kwartalnika ZSK** jest niemalże w całości poświęcony kwalifikacjom rynkowym, które znacząco wpłynęły na upowszechnianie przekonania o potrzebie uczenia się przez całe życie. Zapraszamy do zapoznania się z przekrojowymi materiałami oraz eksperckimi opracowaniami dotyczącymi właśnie kwalifikacji rynkowych.

Artykuł [Pomysł na jakość](#) przedstawia kluczowy element kwalifikacji, czyli jej opis. O zapotrzebowaniu na kolejne kwalifikacje decyduje rynek, a poprawny opis jest warunkiem dobrej komunikacji pomiędzy jego poszczególnymi uczestnikami.

Kwalifikacje rynkowe umożliwiają formalne potwierdzenie osiągnięcia efektów uczenia się najczęściej pozyskanych w drodze edukacji pozaformalnej lub uczenia się nieformalnego. Dlatego walidacja to długi proces przygotowany przez uprawnioną do tego instytucję certyfikującą. Jak wygląda [projektowanie walidacji w praktyce](#), omawiamy na przykładzie kwalifikacji „Farmerskie wyrabianie serów i innych produktów z mleka – Sero-war farmerski”. Natomiast w artykule [Gdzie bije serce ZSK?](#) można zapoznać się z funkcjonowaniem systemu,

a zwłaszcza instytucji certyfikujących. Aby przyjrzeć się kwalifikacjom rynkowym z wielu stron, przeprowadziliśmy też rozmowy z przedstawicielami instytucji certyfikujących. Zadaliśmy im identyczne pytania: „Kim jesteście?”, „Jaka była wasza motywacja do tego, żeby zyskać uprawnienia do certyfikowania”, „Jakie są według was korzyści płynące z ZSK?”, a zebrane odpowiedzi publikujemy w artykule [ZSK z perspektywy instytucji certyfikujących](#).

Ponieważ w systemie ważną rolę pełnią także podmioty zewnętrznego zapewnienia jakości, np. Łukasiewicz – Instytut Technologii Eksploatacji w Radomiu (Ł-ITeE), poprosiliśmy Tomasza Sułkowskiego o przedstawienie zadań Ł-ITeE wynikających z pełnienia funkcji PZZJ. W tekście autor odwołuje się do pierwszej kwalifikacji rynkowej włączonej do ZSK, a zarazem pierwszej z raportem z zewnętrznego zapewnienia jakości kwalifikacji rynkowych – „Montowanie stolarki budowlanej” ([Zewnętrzne zapewnienie jakości kwalifikacji rynkowych](#)). Obecnie system obejmuje 145 kwalifikacji rynkowych, a kolejne będą włączane w najbliższym czasie. Aktualny ich przegląd znajduje się w artykule [Nowe kwalifikacje włączone do ZSK](#). Omawiając kwalifikacje rynkowe, nie można pominąć ZRK. O tym, jak się rozwijał i jakie zawiera funkcjonalności, można przeczytać w tekście Agnieszki Marszałek, lidera projektu ZRK i Małgorzaty Gromiec [Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – wszystko w jednym miejscu](#).

Wsparcie wdrożenia i rozwoju Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji to wiele lat pracy Instytutu Badań Edukacji. O to, na jakim jesteśmy etapie dzisiaj, jakie są perspektywy rozwoju systemu i jakie kwalifikacje rynkowe zostaną włączone do ZSK w przyszłości, pytamy Michała Nowakowskiego i Macieja Taubera w wywiadzie [ZSK okiem liderów](#). Śmiało można powiedzieć, że projekty służące rozwojowi ZSK są kluczowe dla IBE, ale nie jedyne. Z perspektywy 70 lat istnienia Instytutu możemy się pochwalić pokaźnym dorobkiem. Cytując dr. hab. Roberta T. Ptaszkę, dyrektora Instytutu: „(...) Siedem dekad IBE to równocześnie opowieść o historii polskiej oświaty, jej przemianach, reformach i wydarzeniach godnych odnotowania. Dziś z dumą można powiedzieć, że trudno mówić o monitorowaniu i badaniu polskiego systemu edukacji bez naszego Instytutu (...)” (nagranie [70 lat IBE](#)).

Serdecznie zapraszamy do lektury.

Rozwój ZSK okiem liderów projektów

O Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji rozmawiamy z liderami projektów ZSK 4 i ZSK 5, Michałem Nowakowskim i Maciejem Tauberem.

ZSK 4 i ZSK 5 – projekty, których jesteście liderami, łączy Zintegrowany System Kwalifikacji. A czym różnią się Wasze projekty? Jaka jest specyfika każdego z nich?

Michał Nowakowski: Chciałbym podkreślić, że projekty ZSK 4 i ZSK 5 są wobec siebie komplementarne, a ich synergia prowadzi do efektywnego rozwoju i zwiększenia zasięgu oddziaływania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Oba projekty koncentrują swoje działania na innych obszarach, np. ZSK 4 skupia się m.in. na rozwoju sieci partnerstw regionalnych i ponadregionalnych umożliwiających włączenie większej liczby podmiotów do systemu, czy na rozwoju innowacyjnych narzędzi dla użytkowników Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji. Ważnym elementem naszego projektu są również działania skierowane do nauczycieli, dla których m.in. opisujemy kwalifikacje rynkowe, prowadzimy warsztaty na temat ZSK i LLL oraz dotyczące szkolnictwa wyższego.

Wiele działań wymaga wspólnego namysłu i szerszego spojrzenia na system jako całość, a nie z perspektywy tylko jednego projektu. Aby nasze działania wzajemnie się uzupełniały, nieustannie ze sobą współpracujemy, spotykamy się i omawiamy kluczowe zagadnienia. W Instytucie Badań Edukacyjnych razem tworzymy „drużynę” ZSK i z tego miejsca chciałbym podziękować wszystkim pracownikom obu projektów za ich pracę nad rozwojem systemu.

Maciej Tauber: Ja także wolę skupiać się na tym, co nas łączy. Jednoczy nas chęć wdrożenia w Polsce polityki publicznej w postaci Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, który przede wszystkim ma za zadanie stworzyć przyjazne środowisko dla uczenia się przez całe życie i potwierdzania kompetencji uzyskanych nie tylko

w wyniku edukacji formalnej, ale przede wszystkim pozaformalnej i nieformalnego uczenia się. Badanie *Uczenie się dorosłych* zrealizowane w 2020 r. przez Instytut Badań Edukacyjnych jednoznacznie pokazuje, że osoby dorosłe w wieku 25–64 lat rzadko biorą udział w zinstytucjonalizowanych typach aktywności edukacyjnych, a dużo częściej uczą się nieformalnie, nie tylko w pracy, ale również przy okazji realizacji pasji oraz zainteresowań. Umożliwienie im formalnego potwierdzenia tak uzyskanych kompetencji uważam za kluczowe w kontekście rynku pracy dzisiaj oraz w przyszłości.

Jakie są największe sukcesy Waszych projektów?

M.T.: Osobiście za nasz, tzn. całego Instytutu Badań Edukacyjnych, największy sukces po prawie 15 latach wdrażania polityki na rzecz uczenia się przez całe życie uważam pozyskanie dużej grupy entuzjastów reprezentujących podmioty rynku pracy, które zdecydowały się wspólnie z nami wspierać wdrażanie Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji w Polsce. To te środowiska, na podstawie swoich doświadczeń, wypracowują kwalifikacje rynkowe, które znajdują swoje miejsce w ZSK, i to te podmioty, organizacje społeczne, zrzeszenia czy korporacje uzyskują uprawnienia do certyfikowania określonych kwalifikacji, ponosząc największe ryzyko biznesowe zaangażowania w nasz projekt. W tym miejscu wszystkim naszym interesariuszom chciałbym serdecznie podziękować za dotychczasową współpracę i oczywiście proszę o więcej.

M.N.: Podzielim uczucie dumy, że udało nam się włączyć do naszej sieci partnerstw wiele istotnych organizacji i instytucji, które podnoszą prestiż i wiarygodność Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Jak wspomniał Maciej, potrzebna jest możliwość formalnego potwierdzania

kompetencji uzyskanych poprzez uczenie się nieformalne, dlatego stworzyliśmy narzędzie informatyczne Odznaka+ – umożliwiające cyfrowe poświadczenie ich uzyskania. Wykorzystujemy do tego, zyskując na całym świecie popularność, standard cyfrowych poświadczeń Open Badges, a rozwiązanie to przyjmowane jest entuzjastycznie przez naszych interesariuszy. Dlatego wierzę, że może przyczynić się do rewolucji w zakresie postrzegania uczenia się przez całe życie.

Naszym wielkim sukcesem jest również to, że udało nam się stworzyć sieć liderów regionalnych ds. ZSK we wszystkich województwach. Dzięki temu przedsiębiorcy i podmioty gospodarcze z regionów mają znacznie ułatwiony i bezpośredni dostęp do informacji na temat ZSK. Warto również dodać, że projekt ZSK 4 został wyróżniony Polską Nagrodą Innowacyjnego Rozwoju w 2021 roku w kategorii „Wsparcie Innowacyjności i Konkurencyjności Gospodarki”.

Czy możecie zdradzić, jakie nowe kwalifikacje w niedalekiej przyszłości zostaną włączone do systemu? Albo przynajmniej których branż będą dotyczyć?

M.T.: Najwięcej kwalifikacji w swoim portfelu mają dwa ministerstwa: Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii oraz Sportu i Turystyki. Tam trafiło najwięcej kwalifikacji i to z tymi ministerstwami wiążemy największe nadzieje na wygenerowanie tzw. masy krytycznej, która przekona społeczeństwo, że system działa. W naszym projekcie staramy się angażować nie tylko w kwalifikacje atrakcyjne z biznesowego punktu widzenia. Ważne są dla nas również te, które służą realizacji różnych istotnych społecznie celów, np. adresowane do osób z niepełnosprawnościami oraz tych je wspierających.

M.N.: W przypadku projektu ZSK4 szczególnie istotne są kwalifikacje, które wypełniają lukę edukacyjną wynikającą z wysokiego tempa przyrostu technologicznego, wobec którego nie nadąża współczesna formalna ścieżka edukacyjna. Świetnym przykładem są kwalifikacje dotyczące komputerów klasy mainframe oraz komputerów kwantowych opisane przez naszych ekspertów wspólnie z firmą IBM. Mamy nadzieję, że zostaną one już niedługo włączone do ZSK i polscy pracownicy będą mogli je zdobywać i w ten sposób formalnie potwierdzać swoje kompetencje.

Zapewne w tak dużym systemie, jakim jest ZSK, nie obywat się bez trudności, zarówno przy wdrażaniu projektów, w upowszechnianiu wiedzy o nich, jak i np. w kontaktach z różnymi interesariuszami.

szami. Co z Waszej perspektywy stanowi lub stanowiło największe wyzwanie?

M.N.: W naszym społeczeństwie istnieje silne przywiązanie do modelu edukacji formalnej, dlatego najtrudniejsze jest przebicie tego szklanego sufitu, pokazanie, że uczymy się cały czas, a uświadomienie tego pozwala na dużo lepsze zrozumienie założeń ZSK i wykorzystanie jego rozwiązań np. do strategii rozwoju kompetencji pracowników w organizacji. Bardzo pomocna, także w tym aspekcie edukacyjnym, jest nasza aplikacja Odznaka+. Dzięki niej możemy zwizualizować i urzeczywistnić efekty uczenia się przez całe życie.

M.T.: Nierzadko słyszę od interesariuszy, że system jest skomplikowany, a nasze oczekiwania względem jakości certyfikatów wygórowane. Wtedy często pytam, co zatem w ich ocenie wyróżnia uznane międzynarodowe certyfikaty i decyduje o ich popularności. Najczęściej pada odpowiedź: jakość. Na straży ich jakości stoją międzynarodowe organizacje branżowe, w których interesie na pewno nie leży powszechne „rozdaństwo” certyfikatów. Czy poziom trudności zdobycia takich dokumentów odstrasza potencjalnych kandydatów? Raczej nie. Czy powoduje on, że model biznesowy owych organizacji jest zagrożony? Odpowiedź ponownie brzmi: nie. Czy uzyskanie kompetencji, które te certyfikaty potwierdzają, są zgodne z potrzebami branży? Zdecydowanie tak.

Na licznych spotkaniach dotyczących ZSK przedstawiamy założenia tego systemu i mówimy o jakości oraz o tym, że do zdobycia certyfikatu niezbędne jest potwierdzenie przez kandydata uzyskania wszystkich efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji. Często podnoszony jest argument, że będzie to trwało za długo, a niepowodzenia będą zniechęcać do dalszych starań o zdobycie kwalifikacji w ZSK. Dotychczasowe doświadczenia związane z kwalifikacjami rynkowymi pokazują coś zupełnie przeciwnego. Pozwalają osobom uczącym się zdiagnozować braki i szybko je uzupełnić. Uważam, że osobom uczącym się zależy na potwierdzeniu swoich kompetencji, a pracodawcom na wykwalifikowanych pracownikach. System ma na celu wspieranie każdej ze stron.

Czego możemy życzyć Wam jako liderom i ZSK jako systemowi?

M.N.: Nie ulega wątpliwości, że ZSK ma wielki potencjał we wzroście polskiej gospodarki i postępie w edukacji, dlatego pozostaje sobie życzyć, aby nie zwalniał w swoim rozwoju. A my, jako zespół IBE, ten rozwój wspieramy i jestem przekonany, że energii i motywacji na pewno nam nie zabraknie.

M.T.: Bo wiary w ideę uczenia się przez całe życie na pewno nam nie brakuje [śmiech]. To, co jest nam bardzo potrzebne, to wsparcie polskich przedsiębiorców oraz ministerstw właściwych w urzeczywistnieniu tej idei w naszym kraju. W mojej ocenie jest nam to bardzo potrzebne w kontekście wyzwań przyszłości.

W tym miejscu chciałbym jeszcze raz bardzo podziękować wszystkim naszym interesariuszom oraz całemu Zespołowi IBE za ciężką pracę w promowaniu i we wspieraniu wdrażania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji w Polsce.

Maciej Tauber – lider projektu „Wspieranie funkcjonowania i doskonalenie ZSK na rzecz wykorzystania oferowanych w nim rozwiązań do realizacji celów strategii rozwoju kraju” – ZSK 5. Absolwent Centrum Europejskiego Uniwersytetu Warszawskiego. Z pasji od ponad dziesięciu lat nauczyciel akademicki w Centrum Europejskim UW oraz od trzech lat hokeista reprezentujący barwy 3-ligowej Torpedy Warszawa. Od 2020 r. członek Rady do Spraw Kształcenia i Doskonalenia Kadr Kultury Fizycznej przy Ministerstwie Sportu i Turystyki oraz wykładowca Akademii Trenerskiej (Instytut Sportu – PIB). Od 2021 r. członek Rady Interesariuszy Centrum Europejskiego Uniwersytetu Warszawskiego i Wydziału Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego dla kierunku europeistyka.

Michał Nowakowski – lider projektu „Wspieranie rozwoju ZSK w szczególności na poziomie regionalnym poprzez wdrażanie rozwiązań i inicjatyw skierowanych do użytkowników końcowych systemu” – ZSK 4. Ukończył studia prawnicze na Uniwersytecie Wrocławskim, studiował na Universidad da Coruna (Hiszpania). Specjalizuje się w rozwoju kompetencji w miejscu pracy i wykorzystaniu nowych technologii w edukacji. Obecnie rozwija pierwszy polski system do wydawania odznak cyfrowych w standardzie Open Badges. Pracował jako menadżer i ekspert w wielu projektach krajowych i międzynarodowych. Członek Rady Programowej Fundacji Forum Inteligentnego Rozwoju oraz Zespołu ds. mikrokwalifikacji w obszarze szkolnictwa wyższego Ministra Edukacji i Nauki. Od 10 lat prowadzi szkolenia nt. motywacji w miejscu pracy. Mówi biegle po hiszpańsku. Prywatnie interesuje się teorią gier, kulturą prekolumbijską i fizyką teoretyczną.

Agnieszka Marszałek, Małgorzata Gromiec

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – wszystko w jednym miejscu

Trudno sobie dzisiaj wyobrazić Zintegrowany System Kwalifikacji bez Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji – tego, jeśli nie najważniejszego, to z pewnością najbardziej widocznego elementu systemu.

Minęły 4 lata od przejęcia rejestru przez IBE i ponad 5 lat od uruchomienia go przez PARP. Wiosną ubiegłego roku rejestr zyskał nową odsłonę, a projekt ZRK 2 koncentrujący swoje działania na jego obsłudze i rozwoju zbliża się do półmetka. Przy tej okazji warto przypomnieć niektóre założenia dotyczące rejestru i przyjrzeć się zmianom, jakim podlegał oraz kierunkom, w jakich powinien się rozwijać.

Zmiana w krajowym systemie kwalifikacji wprowadzona w 2016 r. polegała m.in. na zintegrowaniu podsystemów kwalifikacji funkcjonujących dotychczas autonomicznie. Ważną rolę w tym procesie odgrywa Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji. Integrująca funkcja rejestru polega m.in. na gromadzeniu z różnych źródeł i udostępnianiu w jednym miejscu najważniejszych i wiarygodnych informacji o wszystkich kwalifikacjach włączonych do ZSK. Wpisanie kwalifikacji do ZRK oznacza, że spełnia ona określone kryteria jakościowe i że umiejętności osoby, która posiada taką kwalifikację, zostały porządnie sprawdzone. Z rejestru można się dowiedzieć, jakie wymagania trzeba spełnić, żeby uzyskać daną kwalifikację, oraz jakie instytucje są uprawnione do jej nadawania. Powszechny dostęp do ZRK zapewnia portal Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji: kwalifikacje.gov.pl. Rejestr pełni też funkcję łącznika dla instytucji, które współdziałają ze sobą w ramach ZSK. Dzięki ułatwionemu dostępowi do informacji o możliwych do zdobycia kwalifikacjach rejestr stał się praktycznym narzędziem wspierającym politykę uczenia się przez całe życie.

Dla kogo?

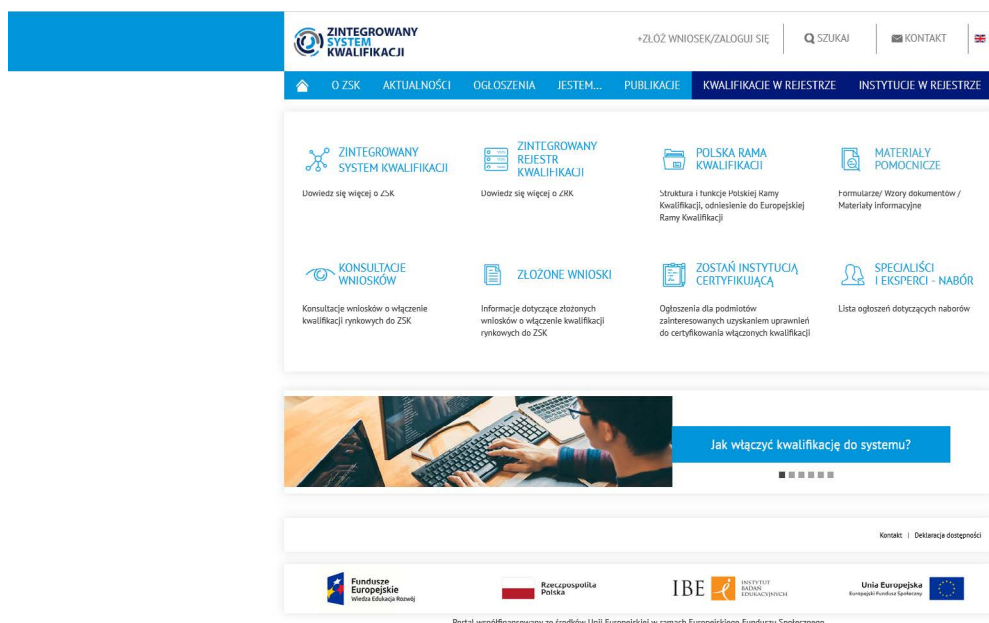
ZRK ma służyć wszystkim – uczniom i ich rodzicom, nauczycielom, dorosłym planującym zdobywanie nowych kompetencji, doradcom zawodowym i pracownikom HR, firmom szkoleniowym, pracodawcom oraz administracji publicznej. Zaspokojenie potrzeb informacyjnych tak różnorodnej grupy odbiorców jest nie lada wyzwaniem.

Rejestr staje się także źródłem danych dla narzędzi, powstających nie tylko w projekcie ZRK 2 które mają wspierać różnych interesariuszy ZSK w korzystaniu z zasobów i możliwości, jakie daje system. W odpowiedzi na potrzeby użytkowników, w ZRK – oprócz danych rejestrowych – publikowane są też informacje pozyskiwane z innych źródeł (np. z systemu ELA).

Wiarygodność rejestru

Niezwykle istotne znaczenie w budowaniu zaufania do rejestru ma jakość gromadzonych w nim danych. Zależy ona od ich wiarygodności, kompletności, aktualności oraz spójności.

Wiarygodność informacji ujętych w ZRK wynika z faktu, że są one przygotowane i zweryfikowane wyłącznie przez uprawnione do tego instytucje. Dane udostępniane w ZRK są kompletne, tzn. zgodne z zakresem określonym ustawą o ZSK. O kompletności danych można także mówić szerzej, odnosząc ją do potrzeb informacyjnych różnych grup użytkowników rejestru. To, czy obecnie prezentowany zakres informacji odpowiada na te potrzeby, będzie przedmiotem badań zaplanowanych w projekcie ZRK 2.

Wnioski z badań będą przesłanką do dalszych prac nad doskonaleniem rejestru.

Duże znaczenie ma także aktualność informacji prezentowanych w rejestrze. Choć zasady funkcjonowania ZRK określone w ustawie zawierają rozwiązania zapewniające stałe aktualizowanie danych, to ich „egzekwowanie” jest nieustanną troską Zespołu obsługującego rejestr. Jednym z ważniejszych kryteriów w planowaniu rozszerzania zakresu informacji, jakie powinny być ujęte w ZRK, jest przestrzeganie wymogu zapewnienia aktualności gromadzonych danych.

Korzystanie z zasobów rejestru ułatwia wystandaryzowany sposób prezentowania informacji, który jest pochodną zasad opisywania kwalifikacji przyjętych w ZSK. To, że opis każdej kwalifikacji powinien zawierać wymagane efekty uczenia się i poziom PRK, ułatwia ich porównywanie między sobą i ma znaczenie dla spójności całego systemu. Wyjątkiem w tym zakresie są kwalifikacje pełne nadawane w szkolnictwie wyższym, których opis nie zawiera efektów kształcenia. Kompletność danych i ich standaryzacja są także istotne dla efektywnego działania aplikacji korzystających z zasobów ZRK. Dlatego ważne dla rozwoju ZRK (i ZSK) jest znalezienie możliwości wypełnienia tej luki informacyjnej.

ZRK dzisiaj

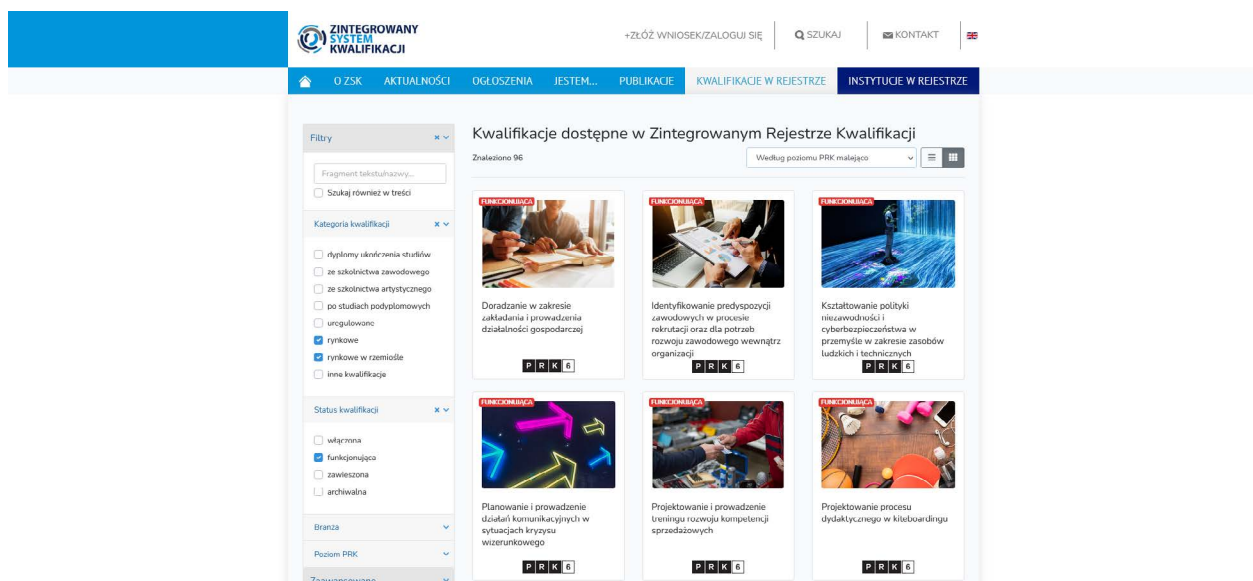
Czy ZRK to sztywny zbiór informacji, do którego decyzją ministrów wpadają kwalifikacje z rynku? Zdecydowanie nie. A to dzięki temu, że Zespół projektu ZRK 2 pracuje nad jego ciągłym doskonaleniem. Działania te pozwalają

uczynić rejestr narzędziem bardziej użytecznym. Zapewnienie sprawnego funkcjonowania ZRK oraz dbanie o jego stały rozwój to cel, jaki pracownicy ZRK 2 realizują konsekwentnie od 4 lat.

Jak zmienił się rejestr przez te lata? Ulepszenia są wprowadzane sukcesywnie, ale od maja ubiegłego roku możemy oglądać ZRK w całkowicie nowej odsłonie. To nie tylko zmieniona szata graficzna. Rejestr został, z jednej strony, oddzielony od usług, z drugiej zaś, zintegrowany z portalem ZSK. Co to oznacza w praktyce? Składanie wniosków, np. o włączenie kwalifikacji rynkowej do ZSK czy o uprawnienia do certyfikowania, odbywa się w module odseparowanym od udostępnianej powszechnie bazy danych o kwalifikacjach i instytucjach. Z kolei umieszczenie rejestru na portalu kwalifikacje.gov.pl pozwala odnaleźć w jednym miejscu zarówno podstawowe informacje o ZSK, ogłoszenia, m.in. o konsultacjach wniosków o włączenie kwalifikacji rynkowych, materiały pomocnicze i publikacje, jak i dane rejestrowe o kwalifikacjach i instytucjach.

Wraz z nową odsłoną ZRK zapewniliśmy użytkownikom dostęp do istotnych dla nich informacji w bardziej intuicyjny i szybszy sposób. Wprowadzone zmiany funkcjonalne, zwiększające przejrzystość informacji i łatwość jej wyszukiwania, są szczególnie ważne przy dużej liczbie danych zgromadzonych w ZRK. Rejestr został wyposażony w wyszukiwarkę podmiotów i kwalifikacji z rozbudowanym filtrem. Można wyselekcjonować kwalifikacje według różnego klucza, m.in. wg kategorii (np. tylko kwalifikacje rynkowe), branży, ministra właściwego dla kwalifikacji czy daty jej włączenia do ZSK. Z kolei wyszukując informacji o instytucjach, można wybrać je m.in. według funkcji, jakie pełnią w ZSK (np.

instytucje certyfikujące, ministerstwa czy podmioty zewnętrznego zapewniania jakości), lub według lokalizacji. Cenna jest też możliwość znalezienia wszelkich powiązań między kwalifikacjami i instytucjami. Możemy na przykład otrzymać listę różnego rodzaju kwalifikacji nadawanych przez daną instytucję. Jeśli zaś za punkt wyjścia przyjmiemy kategorię kwalifikacji, to otrzymamy listę wszystkich instytucji, które nadają kwalifikacje danego typu (np. listę wszystkich instytucji certyfikujących nadających kwalifikacje rynkowe).

Patrząc w przyszłość

Dla ułatwienia korzystania z bogatych zasobów ZRK tworzone są też innowacyjne narzędzia, wykorzystujące mechanizmy sztucznej inteligencji. W I edycji projektu ZRK powstały prototypy takich aplikacji, jak Kompas i Ścieżki Rozwoju, które pozwolą znaleźć wieloaspektowe zależności między kwalifikacjami i wyznaczyć ścieżki kształcenia na podstawie kompetencji i zainteresowań użytkowników. W planach jest również „zatrudnienie” wirtualnego doradcy, czyli wykonanie chatbota, który pomoże użytkownikowi poruszać się w gąszczu informacji na temat ZSK, ZRK, kwalifikacji, zawodów etc.

Ale o tych i innych kierunkach oraz perspektywach rozwoju ZRK opowiemy w kolejnych artykułach...

O autorkach:

Agnieszka Marszałek – liderka projektu „Prowadzenie i rozwój ZRK”. Od 2012 r. zaangażowana w przygotowanie założeń merytorycznych i instytucjonalnych wdrażania KRK w Polsce, potem założeń dla ZSK i ZRK, a następnie wdrażanie ZSK przez ministerstwa. Po przejściu w 2018 r. rejestru przez IBE, jako ekspert kluczowy, odpowiedzialna za realizacją zadań podmiotu prowadzącego ZRK, potem za działania związane z monitorowaniem ZSK. Była członkiem Zespołu IBE ds. Strategii ZSK.

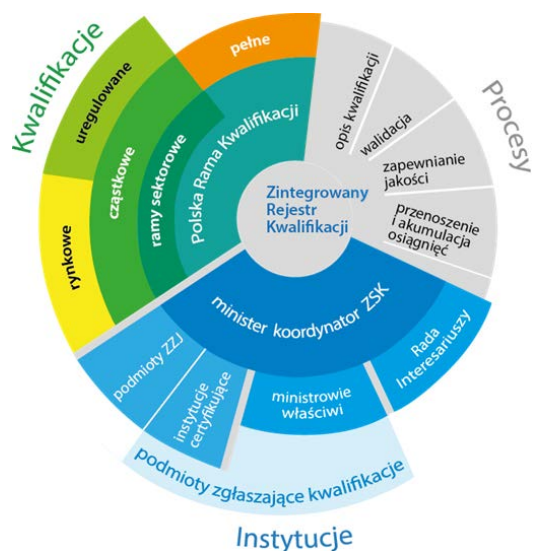
Małgorzata Gromiec – ekspertka kluczowa w IBE. W projekcie „Prowadzenie i rozwój ZRK” kieruje zespołem odpowiedzialnym m.in. za aktualność i kompletność danych w rejestrze. Od wielu lat związana z edukacją pozaformalną. Koordynowała prace Sektorowej Rady ds. Kompetencji Sektora Finansowego i współtworzyła pierwszą w Polsce sektorową ramę kwalifikacji.

Elżbieta Strzemieczna

Gdzie bije serce ZSK?

Z wielu pieców się jada chleb – rzecz o instytucjach certyfikujących

Zdarza się, że osoby, które po raz pierwszy mają styczność z systemem, narzekają, że jest on skomplikowany. Prezentowany podczas spotkań schemat ZSK może potęgować to wrażenie: Kto za co odpowiada? Gdzie w systemie jest miejsce dla mnie i mojej organizacji? To tylko niektóre z pytań, które słyszymy. W niniejszym artykule postaram się odpowiedzieć na te dotyczące instytucji certyfikujących.

Na schemacie w części poświęconej instytucjom zostało wyróżnionych pięciu kluczowych aktorów ZSK odpowiedzialnych za funkcjonowanie systemu, którzy wykonują zadania w określonych obszarach, dbają o jego jakość i sprawność działania. Gdybyśmy spróbowali porównać certyfikowanie (czy prowadzenie walidacji) kwalifikacji rynkowych do pieczenia chleba (w obu przypadkach zaspokajają się potrzeby ludzi: w pierwszym potrzebę uczenia się przez całe życie, w drugim potrzebę pożywienia), to – w dużym uproszczeniu – minister właściwy byłby organem, który wydaje zgodę na otwarcie piekarni (np. na podstawie zapotrzebowania lokalnej społeczności na nowe piekarnie), podmiot zewnętrznego zapewnienia jakości sanepidem, który sprawdza, czy w piekarni są przestrzegane przepisy i wytyczne, a instytucja certyfikująca byłaby właśnie ową piekarnią wypiekającą

świeże bochenki, zaspokajając w ten sposób potrzeby społeczności. Każdy z wymienionych aktorów jest niezbędny do prawidłowego funkcjonowania systemu, ale tak jak bez piekarni nie będzie na rynku żadnego chleba, tak bez instytucji certyfikującej nie byłoby możliwe uzyskanie żadnej kwalifikacji rynkowej.

Instytucja certyfikująca – to brzmi dumnie

Jakkolwiek pojęcie instytucji certyfikującej może brzmieć formalnie i biurokratycznie, w praktyce ta nazwa odnosi się do każdego podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą, który uzyskał uprawnienia do certyfikowania danej kwalifikacji. W jaki sposób? To bardzo proste! Żeby je nabyć, należy złożyć odpowiedni wniosek do ministra właściwego¹ dla danej kwalifikacji i poczekać na decyzję w tej sprawie. Co warto podkreślić – dany podmiot otrzymuje uprawnienia do certyfikowania w odniesieniu do konkretnej kwalifikacji: albo którą sam opisał i wystąpił z wnioskiem o jej włączenie, albo która już została włączona do ZSK w drodze obwieszczenia ministra. We wniosku do ministra właściwego o nadanie uprawnienia do certyfikowania (składanym za pośrednictwem [portalu ZRK](#)) podmiot wskazuje kwalifikację rynkową, której dotyczy wniosek, oraz m.in. opisuje własne zasoby materialne i kadrowe niezbędne do prowadzenia walidacji (zgodnie z zapisami w opisie kwalifikacji). Po otrzymaniu decyzji ministra przyznającej uprawnienia do nadawania kwalifikacji wskazanej we wniosku (decyzja może być odmowna) należy poczekać, aż minister właściwy podpisze umowę z instytucją zewnętrznego zapewnienia jakości (na temat działalności PZZJ w artykule [Zewnętrzne zapewnianie jakości kwalifikacji rynkowej](#)) nadawania danej kwalifikacji. Po podpisaniu umowy z PZZJ podmiot wnioskujący o nadanie uprawnień do certyfikowania może przeprowadzać walidacje (o przygotowaniu i prowadzeniu walidacji w artykule [Projektowanie walidacji w praktyce](#)).

Do 31 marca 2022 r. 59 podmiotów przeszło opisaną drogę i uzyskało uprawnienia do certyfikowania, z czego 44 faktycznie może przeprowadzać walidacje (zostały

¹ Minister kierujący działem administracji rządowej, pod który podlega dana kwalifikacja.

podpisane umowy na zewnętrzne zapewnianie jakości). Jednocześnie trzeba pamiętać, że jedna instytucja może certyfikować więcej niż jedną kwalifikację, a dana kwalifikacja może być nadawana przez więcej niż jedną instytucję certyfikującą. Kolejnych kilkaset wniosków czeka na rozpatrzenie. Czy to dużo? Biorąc pod uwagę, że kwalifikacje rynkowe są stosunkowo nowym sposobem potwierdzenia umiejętności na polskim rynku kwalifikacji, a ich nadawanie nie jest jeszcze bardzo popularnym narzędziem uczenia się przez całe życie, zainteresowanie podmiotów do uzyskania takich uprawnień może tylko cieszyć. Zwłaszcza że bez tego zainteresowania i zaangażowania nie jest możliwy, o czym wspomniano, rozwój ZSK. Dlaczego podmioty decydują się na taki krok?

Walidacja sposobem na biznes?

Wszystko zależy od przyjętego przez instytucję modelu biznesowego – dla jednych prowadzenie walidacji i wydawanie certyfikatów potwierdzających nadanie kwalifikacji będzie główną działalnością, dla innych dodatkowym zadaniem. Na podstawie doświadczeń ze współpracy z przyszłymi i obecnymi IC można zaobserwować trzy dominujące motywacje czy strategie (o motywacjach konkretnych IC i o dostrzeganych przez nie zaletach zaangażowania w ZSK można przeczytać w artykule [ZSK z perspektywy instytucji certyfikujących](#)).

Antidotum na problem branży

Zdarza się, że dana organizacja dostrzega pewien problem, z którym boryka się cała branża czy dany sektor, np. w sporcie takim problemem była deregulacja zawodu trenera i instruktora, która wpłynęła, w opinii niektórych związków sportowych, na obniżenie jakości usług oferowanych przez instruktorów i trenerów wskutek braku mechanizmów kontrolnych i działań projakościowych, w innych branżach może być to problem z pozyskaniem wykwalifikowanej kadry. Rozwiązanie tego problemu organizacja dostrzega w ZSK, a konkretnie w mechanizmie zdobywania kwalifikacji rynkowych i to motywuje jej przedstawicieli do samodzielnego (lub ze [wsparciem IBE](#), do czego serdecznie zapraszam) opisanie kwalifikacji rynkowej i złożenia wniosku o jej włączenie do ZSK, a następnie o nadanie uprawnień do jej certyfikowania. Przed opisywaniem własnej kwalifikacji rynkowej, która pomoże w rozwiązaniu zdiagnozowanego problemu, warto zapoznać się z kwalifikacjami opisanymi w ramach [Inkubatora Kwalifikacji](#). Być może wśród nich jest taka, która odpowiada na zdiagnozowane bolączki lub zainspiruje do stworzenia takiego rozwiązania.

Żółta koszulka lidera

Można się też spotkać z sytuacją, w której dana organizacja, starając utrzymać się na pozycji lidera w swojej

branży, szuka nowych obszarów działalności. Jeżeli dotychczas zajmowała się m.in. promocją branży, szkoleniami i szeroko pojętym rozwojem, naturalne będzie zaangażowanie się w budowanie standardu kwalifikacji i dbanie o jego najwyższą jakość. Dzięki uzyskaniu uprawnień do certyfikowania kwalifikacji rynkowej, istotnej dla danego sektora gospodarki, organizacja będzie mogła potwierdzić swoją znaczącą rolę w jego rozwoju. Kto pierwszy, ten lepszy – chciałoby się rzec, ale w przypadku ZSK: kto pierwszy, ten tworzy standard – byłoby bardziej odpowiednie, ponieważ w trakcie włączania kwalifikacji do ZSK ocenie podlega także podobieństwo do innych kwalifikacji, co w praktyce oznacza, że rzadko się zdarza, żeby w ZSK funkcjonowały dwie kwalifikacje rynkowe dotyczące tych samych zadań zawodowych. Zatem szybkie dostrzeżenie zapotrzebowania na kwalifikację w swojej branży, opisanie jej i certyfikowanie może być dobrym sposobem na podkreślenie roli lidera.

Centralny Port... Certyfikacyjny

O ile w dwóch poprzednich przypadkach certyfikacja była dodatkową działalnością organizacji, o tyle w tym modelu jest jej główną osią. I to certyfikacja nie jednej, lecz wielu różnych kwalifikacji rynkowych. Uzyskanie uprawnień do certyfikowania wielu różnych kwalifikacji, niekoniecznie „własnego autorstwa”, daje możliwość obniżenia kosztów poszczególnych walidacji poprzez budowę spójnego systemu, zatrudnienie na pełen etat ekspertów i prowadzenie większych kampanii promocyjnych.

Zaglądając do kryształowej kuli

Każdy z podmiotów, który złożył wniosek o nadanie uprawnień do certyfikowania, zrobił to zapewne z nadzieją na osiągnięcie z tego tytułu określonych korzyści, nie tylko finansowych, ale również wizerunkowych czy rozwojowych. Wszystkie te instytucje łączy nadzieja, że rozwój ZSK przyczyni się do ich własnego rozwoju czy ich branży. Do czego może doprowadzić upowszechnienie potwierdzania kwalifikacji rynkowych?

Przede wszystkim do wzrostu realizowania idei uczenia się przez całe życie przez osoby dorosłe. Dzięki możliwości potwierdzania konkretnych kwalifikacji będzie większa elastyczność w budowaniu swojej indywidualnej ścieżki edukacyjnej, dobieraniu szkoleń, treningów, warsztatów pod określone potrzeby i konkretne kwalifikacje. Łatwiej też będzie ocenić skuteczność danej formy rozwojowej (szkolenia czy kursu), ponieważ zostanie ona sprawdzona w walidacji prowadzonej przez niezależnych ekspertów na podstawie jednolitego standardu – dobre szkolenie to takie, które dobrze przygotowało do walidacji.

Nie tylko rynek szkoleniowy skorzysta na popularności ZSK, lecz także szeroko pojęty HR. Podczas rekrutacji będzie można większy nacisk położyć na kwestie osobowościowe, dopasowania do zespołu, kultury w firmie, a mniejszy na sprawdzanie konkretnych kwalifikacji, bo te będą potwierdzone certyfikatami z logo PRK gwarantującym jakość i oparte na powszechnie znanych kryteriach. Planowanie ścieżek rozwoju pracowników także będzie dużo łatwiejsze dzięki możliwości przenoszenia i akumulowania osiągnięć, rozwoju konkretnych kompetencji i zdobywania kwalifikacji potrzebnych na danym stanowisku pracy.

Jednak ta opisana pieśń przyszłości nigdy nie zabrzmi bez pręźnie działających, aktywnych i zaangażowanych instytucji certyfikujących nadających kwalifikacje o potwierdzonej jakości na podstawie przejrzystych procedur. Pomocą w ich układaniu i wsparciem w przygotowywaniu do pełnienia funkcji instytucji certyfikujących od lat zajmuje się także Instytut Badań Edukacyjnych w ramach prowadzonych projektów. Mamy nadzieję, że

wspólnym wysiłkiem doprowadzimy do sytuacji, w której zdobywanie kwalifikacji rynkowych stanie się dla wszystkich chlebem powszednim.

O autorce:

Elżbieta Strzemieczna – z IBE związana od 2018 r., obecnie ekspertka kluczowa zadania 1 w projekcie ZSK 5. Zajmuje się wdrażaniem polityki państwa w zakresie uczenia się przez całe życie oraz ZSK. Z wykształcenia pedagog (ukończyła specjalizację psychopedagogika kreatywności w Akademii Pedagogiki Specjalnej) i socjolog (ukończyła specjalizację mediacje, negocjacje rozwiązywanie konfliktów w Instytucie Stosowanych Nauk Społecznych UW) oraz absolwentka studiów podyplomowych z zarządzania zasobami ludzkimi na Uniwersytecie SWPS. Od 2009 r. prowadzi zajęcia na uczelniach wyższych z zakresu pedagogiki społecznej. Ukończyła szkolenie trenerskie I stopnia w Fundacji 11 Muz, 35 Szkołę Trenerów Grupy TROP oraz Kurs Moderators Design Thinking.

ZSK z perspektywy instytucji certyfikujących

Zadaliśmy instytucjom certyfikującym identyczne pytania: „Kim jesteście?”, „Jaka była wasza motywacja do tego, żeby zyskać uprawnienia do certyfikowania?”, „Jakie są według was korzyści płynące z ZSK?”. Oto zebrane odpowiedzi.

Akademia Umiejętności to największy w Polsce kompleksowy program edukacyjno-szkoleniowy, który od 2010 r. wspiera polskich niezależnych przedsiębiorców współpracujących z Grupą Eurocash. W ramach czterech filarów Akademii właściciele sklepów detalicznych zrzeszonych w sieciach franczyzowych i partnerskich Grupy, a także ich pracownicy mogą korzystać z bogatej oferty kursów e-learningowych zgromadzonych na platformie edukacyjnej (blisko 24 tys. użytkowników), praktycznych warsztatów szkoleniowych prowadzonych w całej Polsce (w 2021 r. wzięło w nich udział blisko 26,5 tys. osób), corocznego Kongresu Przedsiębiorców Polskiego Handlu oraz studiów podyplomowych w Szkole Głównej Handlowej.

W 2019 r. Akademia Umiejętności Eurocash uzyskała uprawnienie do certyfikowania kwalifikacji „Obsługa klienta i sprzedaż w punkcie handlowym – sprzedawca”.

W placówkach handlowych pracuje wiele osób niemających formalnego wykształcenia związanego z branżą. Osoby te przez lata pracy zawodowej zdobyły wiedzę, nabyły umiejętności i rozwinęły swoje kompetencje społeczne, które zapewniają im wszelkie kwalifikacje do pracy w charakterze sprzedawcy. Ich doświadczenie często jest zbyt duże, by rozpoczynać edukację zawodową od podstaw. Certyfikacja daje im możliwość formalnego potwierdzenia swoich kwalifikacji zawodowych bez konieczności powrotu do szkolnej ławki.

Zintegrowany System Kwalifikacji zapewnia jednolite standardy sprawdzania i porównywania efektów uczenia się – daje pewność, że wszyscy pracownicy posługujący się certyfikatem mają te same kwalifikacje. Uzyskanie go potwierdza osiągnięcie wysokiego poziomu wiedzy, odpowiednich umiejętności i kompetencji społecznych. Ponadto certyfikat z informacją o poziomie Polskiej Ramy Kwalifikacji danej kwalifikacji to ceniony, wiarygodny i akceptowany w całej Unii Europejskiej dokument, który otwiera możliwości pracy zawodowej także poza granicami kraju.

Agata Wrzecionowska-Dzierba, dyrektor Akademii Umiejętności

Centrum Mediacji Lewiatan jest samodzielną jednostką działającą przy Konfederacji Lewiatan, najbardziej reprezentatywnej organizacji pracodawców w Polsce.

Głównym celem statutowym Centrum jest ułatwienie przedsiębiorcom prowadzenia działalności gospodarczej poprzez wskazanie dodatkowego sposobu rozwiązania sporu w sposób nowoczesny, z możliwością kontynuowania współpracy pomiędzy skonfliktowanymi dotąd partnerami.

Na Listę Mediatorów Centrum Mediacji Lewiatan wpisani są najlepsi specjaliści od rozwiązywania sporów. Cieszymy się z dobrej reputacji i renomy.

Zależy nam, aby jakość usługi mediacyjnej, którą świadczą mediatorzy w Polsce, pozostawała na jak najwyższym poziomie. Stąd między innymi nasze zainteresowanie ZSK i kwalifikacją „Prowadzenie mediacji sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych”. Kwalifikacja ta stanowi potwierdzenie osiągnięcia efektów uczenia się w tym zakresie. Mediacja ma pomóc w rozwiązywaniu sporów, służyć przedsiębiorcom, obywatelom i rodzinom – w życiu prywatnym i publicznym. Taką działalnością nie może zajmować się osoba, która nie ma odpowiednich kompetencji i kwalifikacji.

Jesteśmy przekonani, że dla rozwoju rynku mediacyjnego jest niezwykle istotne, aby dbać o poziom i etykę w mediacji. Poufność, dobrowolność i neutralność nie mogą stanowić jedynie sloganów. Przeciwnie, muszą to być pojęcia żywe i doceniane. Takie cele można jednak osiągnąć wtedy, gdy dba się o wykształcenie, samoświadomość mediatora, autorefleksję w pracy mediacyjnej, a walidacja ma tym celem również się przysłużyć.

Już dzisiaj widzimy, że uzyskanie uprawnień do certyfikowania może stanowić wartość dodaną i będzie nie tylko przynosić wielowymiarowe efekty dla instytucji certyfikującej w kontekście indywidualnym, ale również przyczyniać się w wymiarze ogólnospołecznym do lepszej jakości kontaktów międzyludzkich w ogóle. Bo lepiej wykształceni i zwalidowani mediatorzy będą mogli stanowić wzór do naśladowania w zakresie prowadzenia rozmowy i odbudowywania relacji między osobami pozostającymi w konflikcie.

Małgorzata Miszkin-Wojciechowska, radca prawny, dyrektorka Centrum Mediacji Lewiatan

Centrum Szkolenia Barmanów funkcjonuje od 18 grudnia 2001 r. Firma prowadzi szkolenia i warsztaty barmańskie oraz kursy kiperów herbat w hotelach, restauracjach, kawiarniach i szkołach branżowych o profilu gastronomicznym w Polsce, Europie i Azji. Od początku działalności Centrum wyszkoliło ponad 17 tys. kandydatów do zawodu barmana. Ideą przewodnią firmy są słowa Alberta Einsteina: „Nauka w szkołach powinna być prowadzona w taki sposób, aby uczniowie uważali ją za cenny dar, a nie za ciężki obowiązek”.

W 2018 r. Centrum, wraz ze wsparciem Instytutu Badań Edukacyjnych, opisało kwalifikację rynkową „Serwis napoi mieszanych i alkoholi”, która w tym samym roku została włączona do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Następstwem włączenia kwalifikacji do ZSK było nadanie firmie uprawnień do jej certyfikowania. Od 2019 r. Centrum stało się instytucją certyfikującą kwalifikację „Barman Blender”. Warto nadmienić, że założyciel firmy, Jerzy Czapla, barman z ponad trzydziestoletnim doświadczeniem, został powołany na członka Sektorowej Rady do spraw Kompetencji Sektora Turystyki. W 2021 roku Centrum przeprowadziło 23 walidacje.

W Polsce jest wielu znakomitych barmanów, którzy nabywają umiejętności we własnym zakresie. Zalety z włączenia kwalifikacji rynkowej „Serwis napoi mieszanych i alkoholi” są niekwestionowane. Opisanie kwalifikacji, włączenie jej do ZSK oraz możliwość uzyskania wiarygodnego certyfikatu potwierdzającego przygotowanie kandydata do wykonywania obowiązków barmana to korzyści, z których mogą czerpać nie tylko kandydaci do pracy w zawodzie barmana, ale również pracodawcy poszukujący pracowników ze sprawdzonymi umiejętnościami w tej branży.

Jerzy Czapla właściciel Centrum Szkolenia Barmanów

Francusko-Polska Izba Gospodarcza (CCIFP) skupia blisko 400 firm z kapitałem francuskim oraz polskim i jest jedną z najaktywniejszych izb handlowych w Polsce. Jednym z naszych działań jest wspieranie firm w rozwoju, również poprzez zwiększanie kompetencji ich pracowników.

Podczas wieloletniej współpracy z pracodawcami zauważyliśmy potrzebę waloryzacji zawodów handlowych oraz usystematyzowania kwalifikacji rynkowych w obszarze handlu, gdyż kompetencje te są wykorzystywane we wszystkich sektorach gospodarki.

ZSK stał się odpowiedzią na te potrzeby, gdyż dał możliwość kompleksowego opisu kwalifikacji zawodowych, ujednolicenia ich oraz nadania oficjalnej rangi poprzez włączenie kwalifikacji do ZSK.

Jako instytucja certyfikująca mamy uprawnienia do przeprowadzania walidacji w zakresie: obsługi klienta i sprzedaży w punkcie handlowym – sprzedawca; aktywnego prowadzenia sprzedaży skierowanej do klientów biznesowych – przedstawiciel handlowy; tworzenia oferty, planowania i prowadzenia sprzedaży skierowanej do klientów biznesowych – handlowiec.

Rozwiązania ZSK w praktyce przynoszą takie korzyści, jak:

- Wykorzystanie gotowego i ujednoliconego systemu oceny kwalifikacji, który daje działom HR narzędzie do porównywania osiągnięć oraz przygotowania ścieżek rozwoju.
- Zweryfikowanie kwalifikacji kandydata lub pracownika.
- Określenie kierunków rozwoju (bez potrzeby przeprowadzania osobnego Assessment Center).
- Usprawnienie procesu rekrutacji.
- Ujednolicenie programów szkoleń oraz ich standaryzację zgodną z aktualnymi wymaganiami dla zawodów, opisanymi przez całą branżę.
- Formalne potwierdzenie uzyskania efektów uczenia się, dające podstawę do wykonywania danego zawodu w ramach systemu obowiązującego w całej UE, które zostały osiągnięte w ramach doświadczenia zawodowego, a nie poprzez kształcenie zawodowe.

Joanna Jaroch-Pszeniczna, wicedyrektor Francusko-Polskiej Izby Gospodarczej CCIFP

Fundacja Wiedza Umiejętność Rozwój w Gorlicach, wpisana do RIS i posiadająca znak jakości MSUES 527/2021, zajmuje się organizacją

szkoleń, kursów i warsztatów z zakresu turystyki, gastronomii, hotelarstwa, cukiernictwa i innych. Jest instytucją certyfikującą zarejestrowaną w ZSK i ma uprawnienia do certyfikowania kwalifikacji: „Przygotowanie potraw zgodnie z trendami rynkowymi i zasadami zdrowego żywienia” oraz „Serwis napojów mieszanych i alkoholi”. Swoją ofertę edukacyjną kieruje do uczniów szkół średnich i zawodowych oraz osób/stuchaczy zainteresowanych zdobyciem nowych kwalifikacji w edukacji pozaformalnej. Zapewnia wykwalifikowaną kadrę trenerów z bogatym doświadczeniem. Zakres programowy, czasowy oraz formę zajęć każdorazowo ustala indywidualnie z klientem, tworząc programy szkoleniowe optymalnie dopasowane do potrzeb szkolonej grupy. Usługi Fundacji opierają się na najważniejszej wiedzy teoretycznej oraz przede wszystkim na praktycznej nauce zawodu, która umożliwia każdemu uczestnikowi zaangażowanie w zajęcia praktyczne.

Motyacją Fundacji do skorzystania z możliwości i narzędzi utworzonych na podstawie ZSK była chęć pozyskania uprawnień do certyfikowania kwalifikacji, a tym samym poszerzenia swojej oferty. Istotne jest, że uzyskanie kwalifikacji poprzez walidację oraz certyfikację potwierdza osiągnięte kompetencje zarówno na polskim, jak i międzynarodowym rynku pracy. Otrzymany przez uczestników certyfikat ma wysoką wartość, ponieważ zostaje wydany na podstawie wiarygodnego sprawdzenia kompetencji. Wszystkie efekty uczenia się, zgodne z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, są weryfikowane według programu, co jako jeden z kluczowych elementów decyduje o jego przewadze konkurencyjnej na rynku.

Zalety korzystania z możliwości i narzędzi utworzonych na podstawie ustawy o ZSK to przewaga konkurencyjna pośród wszystkich instytucji szkoleniowych oraz możliwość tworzenia i włączenia do systemu nowych kwalifikacji cząstkowych wynikających z zapotrzebowania rynku. Kolejną korzyścią jest możliwość dodatkowego źródła finansowania przeznaczonego na cele statutowe.

Lucyna Haluch, prezes Fundacji Wiedza Umiejętność Rozwój

Fundacja VCC prowadzi działania badawczo-rozwojowe w zakresie kształcenia zawodowego oraz transferu wiedzy i innowacji z wykorzystaniem zasobów kapitału intelektualnego.

Nasza działalność koncentruje się wokół teoretycznych i metodologicznych aspektów ustawicznego kształcenia zawodowego oraz potwierdzania kwalifikacji zawodowych, szczególnie w ramach edukacji pozaformalnej i uczenia się nieformalnego.

Głównym zadaniem Fundacji VCC jest obserwacja i analiza trendów oraz zmian zachodzących na rynku pracy, a także badanie zapotrzebowania na określone kwalifikacje. Fundacja VCC jest inicjatorem wdrażania rozwiązań na rzecz uczenia się przez całe życie, kształcenia ustawicznego i mobilności zawodowej. Wynikiem jej prac jest jednolity system kształcenia i potwierdzania kwalifikacji zawodowych – system VCC (Vocational Competence Certificate), którego Fundacja jest właścicielem i operatorem. Jest pierwszą w Polsce instytucją, która opisała i zgłosiła do ZSK kwalifikację rynkową „Montowanie stolarki budowlanej”. Obecnie ma uprawnienia do certyfikowania 19 kwalifikacji rynkowych włączonych do ZSK. Aktywnie promuje rozwiązania systemu i nadaje włączone do niego kwalifikacje.

W naszym przypadku korzystanie z rozwiązań ZSK było naturalną drogą rozwoju działalności Fundacji, która od zawsze była skupiona na nadawaniu kwalifikacji w systemie pozaformalnym. Od 2013 roku uczestniczymy w pilotażach, następnie opisujemy kwalifikacje, uzyskujemy uprawnienia do ich certyfikowania i nadawania. Dotychczas wydaliśmy blisko 2000 certyfikatów poświadczających uzyskanie kwalifikacji rynkowych.

Główną wartością ZSK jest jakość i wiarygodność nadawanych kwalifikacji zapewniane zarówno przez sam opis kwalifikacji, konieczność weryfikacji wszystkich efektów uczenia się, jak i monitorowanie procesu przez podmioty zewnętrznego zapewniania jakości. Docelowo ważna jest także porównywalność kwalifikacji w kontekście międzynarodowym, a także rozpoznawalność przez pracodawców.

Edyta Migałka, dyrektor ds. komunikacji, Fundacja VCC

**IZBA GOSPODARCZA
KRAG TURYSTYKI ZDROWOTNEJ**

Izba Gospodarcza KRAG TURYSTYKI ZDROWOTNEJ skupia ponad 70 podmiotów z branży sanatoryjno-uzdrowiskowej, hotele SPA & Wellness, gabinety odnowy biologicznej, fizjoterapii, usług rekreacyjnych, biura podróży, uczelnie itp. Działalność IG KTZ opiera się nie tylko na integracji i współpracy przedsiębiorców z branży turystyki zdrowotnej, ale również stymulowaniu jej innowacyjnego rozwoju głównie poprzez inicjowanie prac badawczo-rozwojowych, aktywną współpracę ze środowiskiem naukowym, działalność na rzecz podnoszenia jakości kształcenia, współorganizację konferencji naukowych.

Działalność proinnowacyjna Izby jest realizowana w ramach usługi Brokera Innowacji 2.0. Polega ona na współpracy z partnerami zarówno biznesowymi, jak i ekspertami, w tym naukowcami lub praktykami, gromadzeniu informacji o ich potrzebach, problemach i potencjale oraz współtworzeniu optymalnych rozwiązań.

Izba podejmuje także aktywne działania na rzecz podnoszenia jakości kształcenia. Wraz zespołem ekspertów, Radą ds. Kompetencji Sektora Turystyki oraz Instytutem Badań Edukacyjnych opisała kwalifikację rynkową dla nowego zawodu: „Obsługa w turystyce zdrowotnej” i otrzymała uprawnienia do jej certyfikowania. IG KTZ jest pierwszą instytucją certyfikującą w regionie świętokrzyskim i pierwszą w obszarze turystyki w Polsce. Izba przygotowuje opis kolejnej kwalifikacji: „Zarządzanie działalnością SPA & Wellness”, dla której aktualnie są prowadzone konsultacje środowiskowe. W planach ma kolejne wnioski o włączenie do ZSK kwalifikacji rynkowych związanych z potrzebami branży.

Główną motywacją do skorzystania z rozwiązań ZSK były potrzeby zgłaszane przez członków Izby. Turystyka zdrowotna jest na tyle nowym kierunkiem rozwoju turystyki, że nie kształci się specjalistów

w tym zakresie. Kwalifikacja rynkowa „Obsługa w turystyce zdrowotnej” oraz zaplanowane włączenie kolejnych kwalifikacji rynkowych związanych z potrzebami branży są uzupełnieniem wiedzy w obszarze turystyki zdrowotnej.

dr Monika Knefel, ekspert Izby Gospodarczej KRĄG TURYSTYKI ZDROWOTNEJ

Izba POLMED jest najstarszą i najbardziej rozpoznawalną organizacją w Polsce, która skupia producentów i dystrybutorów funkcjonujących na polskim rynku wyrobów medycznych. Reprezentuje i wspiera firmy działające w tej branży, a w szczególności dba o zapewnienie im przyjaznego i transparentnego środowiska biznesowego.

Sprzedaż wyrobów medycznych w sklepach medycznych niemających kontraktu z NFZ, tj. za pełną odpłatnością pacjenta, nie jest ograniczona prawnie, tzn. brak jest wymogów dla sprzedawców i może ją prowadzić każdy. Natomiast w przypadku zaopatrzenia w wyroby medyczne finansowane ze środków publicznych, tj. realizacji zleceń na wyroby medyczne, które są wystawione przez osoby uprawnione, przeprowadzający takie zlecenie musi mieć kwalifikacje określone w stosownym rozporządzeniu NFZ.

Włączenie do ZSK kwalifikacji „Zaopatrywanie w sklepach w wyroby medyczne produkowane seryjnie” było inicjatywą Izby POLMED, mającą na celu rozwiązanie problemu niedoboru personelu uprawnionego do realizacji świadczeń w ramach kontraktu z NFZ, z którym mierzą się sklepy medyczne od czasu likwidacji kursów towaroznawstwa. Od wielu lat brakuje na rynku osób, które jednocześnie byłyby zainteresowane pracą w sklepie medycznym i spełniałyby wymagania nałożone przez NFZ.

Kwalifikacja rynkowa „Zaopatrywanie w sklepach w wyroby medyczne produkowane seryjnie” zdefiniowała zarówno wymagania, jak i kompetencje, jakie powinna mieć osoba na stanowisku sprzedawcy w sklepie medycznym. Co ważne, osoby dysponujące certyfikatem kwalifikacji rynkowej zostały uprawnione przez NFZ (w określonym zakresie) do realizacji świadczeń zaopatrzenia w wyroby medyczne w ramach kontraktu z NFZ.

Wpisanie powyższej kwalifikacji rynkowej do ZSK nie tylko podniesie poziom świadczeń zdrowotnych w sklepach medycznych w zakresie indywidualnego zaopatrzenia w wyroby medyczne produkowane seryjnie, ale również pomoże rozwiązać problem niedoboru kadr uprawnionych do realizacji powyższych świadczeń w ramach kontraktu z NFZ.

Arkadiusz Grądkowski, prezes, Ogólnopolska Izba Gospodarcza Wyrobów Medycznych POLMED

KadryTurystyki.pl

Kadry Turystyki to firma szkoleniowo-doradcza. Specjalizujemy się w prowadzeniu kursów i szkoleń z zakresu turystyki. Przygotowujemy do pracy lub doskonalimy kompetencje zawodowe pilotów wycieczek, rezydentów turystycznych, animatorów czasu wolnego, pracowników biur podróży. Od wielu lat funkcjonujemy w branży turystycznej, a zatem dokładnie wiemy, jakie kwalifikacje są niezbędne do pracy w wymienionych zawodach. Dzięki temu, że prowadzimy zajęcia praktycznie, nasi kursanci od razu po ich zakończeniu mogą wykorzystać zdobytą wiedzę i nabyte umiejętności w swojej pracy. Łączymy pracowników z pracodawcami. Monitorujemy rynek pracy i podejmujemy działania mające na celu promocję kwalifikacji związanych z turystyką.

Opracowaliśmy opis kwalifikacji rynkowej „Pilotowanie imprez turystycznych”. Zależało nam, aby w rzetelny sposób określić wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego wykonywania zadań pilota wycieczek. Po deregulacji zawodu w 2014 r. każdy może kształcić kandydatów do tej pracy w dowolny sposób, dlatego często wydawane zaświadczenia, dyplomy, certyfikaty nie są kompleksowym potwierdzeniem uzyskania efektów uczenia się potrzebnych do wykonywania tego

zawodu. Włączenie kwalifikacji rynkowej „Pilotowanie imprez turystycznych” do ZSK dało możliwość przeprowadzania walidacji i wydawania certyfikatów, które rzeczywiście potwierdzają przygotowanie kandydata do wykonywania obowiązków zawodowych.

Korzyść związana z możliwością zdobycia kwalifikacji „Pilotowanie imprez turystycznych” jest obustronna, tzn. dotyczy pracownika i pracodawcy. Zawód pilota wycieczek jest tzw. wolnym zawodem. Zazwyczaj piloci wycieczek pracują dla kilku biur podróży na podstawie umów cywilnoprawnych lub o współpracy (B2B). Zatrudnia się ich na kilka lub kilkanaście dni, czyli na czas trwania imprezy turystycznej, którą obsługują. Często przebieg rekrutacji jest bardzo szybki, a biura podróży nierzadko nie mają czasu, zasobów finansowych i specjalistów, którzy mogliby sprawdzić kwalifikacje zawodowe kandydatów. Dlatego kwalifikacja rynkowa „Pilotowanie imprez turystycznych” to duże obciążenie dla organizatorów turystyki pod względem sprawdzenia przygotowania kandydata do pracy. Osoba, która uzyskała kwalifikację, to znak dla pracodawcy, że jej wiedza i umiejętności, niezbędne do wykonywania zadań zawodowych, zostały rzetelnie sprawdzone, a posiadany przez nią certyfikat ma znaczenie. Z kolei dla pracowników i kandydatów do pracy to możliwość potwierdzenia zdobycia kwalifikacji podczas ustandaryzowanej i obiektywnej walidacji. Dzięki opisowi kwalifikacji kandydat dokładnie wie, co musi wiedzieć i umieć, aby należycie wykonywać zadania zawodowe. Szybciej i łatwiej może przygotować się do pracy jako pilot wycieczek.

Radosław Szafranowicz-Małożięć, prezes zarządu Kadry Turystyki Sp. z o.o.

THETA

Ośrodek Kształcenia i Promowania Kadr „THETA” (OKiPK „THETA”) od 20 lat prowadzi działalność edukacyjną, w tym również realizuje projekty finansowane ze środków unijnych i budżetu państwa. Instytucja od 15 lat jest wpisana do Rejestru Instytucji Szkoleniowych i funkcjonuje w systemie oświaty. Dbając o jak najwyższy standard swoich usług, ośrodek wdrożył system zarządzania jakością zgodny z wymogami ISO 9001:2015 w zakresie usług edukacyjnych, pozostałych form edukacji, kształcenia ustawicznego dla młodzieży i dorosłych – nr certyfikatu Q&R_639. Ośrodek specjalizuje się w organizowaniu szkoleń otwartych i zamkniętych dla firm i organizacji oraz w kursach zawodowych. Instytucja szkoli z zakresu prawa, rachunkowości, zagadnień podatkowych, finansów przedsiębiorstw oraz szeroko pojętego controllingu, rachunkowości zarządczej, ubezpieczeń społecznych.

Oferujemy autorski know-how naszych ekspertów oraz bogate doświadczenie i unikalne rozwiązania wielu międzynarodowych partnerów. Zaletą naszych działań edukacyjnych jest ich praktyczny, interaktywny charakter, wynikający z przyjętej metodologii, której podstawą są liczne przykłady oraz ćwiczenia. Nasza instytucja 7 stycznia 2021 r. decyzją Ministra Finansów otrzymała uprawnienia do certyfikowania kwalifikacji rynkowej „Wspomaganie obsługi procesów księgowych”, a 9 listopada 2021 r. – na podstawie decyzji Ministerstwa Cyfryzacji – kwalifikacji „Projektowanie grafiki komputerowej”.

Ośrodek Kształcenia i Promowania Kadr „THETA” w Kielcach dysponuje wykwalifikowaną kadrą trenerów i wykładowców z dziedziny prawa, rachunkowości, finansów, ubezpieczeń społecznych, grafiki komputerowej, informatyki, a także doradców zawodowych, lektorów, specjalistów rachunkowości budżetowej.

Analizując trendy i aktualną sytuację na rynku szkoleniowym (lokalnym oraz krajowym), OKiPK „THETA” zdecydował się na uzyskanie uprawnień do certyfikowania kwalifikacji rynkowych i wprowadzenie do swojej oferty nowej usługi, jaką jest walidacja i certyfikacja. Weryfikując również dokumenty związane z nową perspektywą finansową 2021–2027, można zauważyć, że duży nacisk kładziony będzie na uzyskanie przez uczestników projektów kwalifikacji, w tym również rynkowych.

Kandydat przystępujący do walidacji i ubiegający się o poświadczenie kwalifikacji w toku certyfikowania w Ośrodku Kształcenia i Promowania Kadr „THETA” lub innej instytucji certyfikującej uzyskuje wiarygodny dokument, który potwierdza jego osiągnięcia oraz jest zgodny z potrzebami pracodawców na rynku pracy.

Dr Artur Brzeziński, dyrektor ds. kształcenia, Ośrodek Kształcenia i Promowania Kadr „THETA”

Polskie Towarzystwo Informatyczne (PTI) to najstarsza polska organizacja, która zrzesza ponad 1000 profesjonalistów z branży informatycznej. W ramach działalności statutowej PTI wypowiada się w imieniu skupionego wokół niego środowiska w najistotniejszych kwestiach związanych z informatyzacją, bierze aktywny udział w procesach legislacyjnych, prowadzi działalność certyfikacyjną oraz rzeczoznawczą. Skutecznie promuje Polskę poprzez prezentowanie światowych sukcesów polskich informatyków oraz wyjątkowych produktów technologii cyfrowej tworzonych w naszym kraju. PTI prowadzi działalność na terenie kraju w 14 oddziałach terenowych. Należy do Europejskiej Rady Stowarzyszeń Informatycznych CEPIS (Council of European Professional Informatics Societies).

PTI, popierając politykę na rzecz uczenia się przez całe życie, znalazło w ZSK skuteczne narzędzie wspierające ten proces. Stowarzyszenie, jako instytucja certyfikująca, dostrzega znaczenie efektów uczenia się, których potwierdzenie może przybierać w ZSK różne formy dostosowane do osobistych preferencji i możliwości kandydatów. Dzięki temu wzmacniają się możliwości ich rozwoju osobistego, co z kolei wprost przekłada się na poprawę sytuacji zawodowej i finansowej. Ponadto PTI w ZSK wciąż widzi szansę na skuteczną promocję wysokiej jakości polskich certyfikatów kwalifikacji rynkowych na arenie międzynarodowej.

Zintegrowany System Kwalifikacji jest odpowiedzią na zmieniające się zapotrzebowanie rynku pracy. Ustawa o ZSK umożliwia formalne potwierdzenie posiadanych kompetencji, ułatwiając proces rekrutacji zarówno pracownikowi, jak i pracodawcy. Szczegółowo opisane zasady przeprowadzania walidacji i certyfikowania gwarantują tę samą wartość wszystkich certyfikatów w ramach danej kwalifikacji, niezależnie od sposobów osiągnięcia efektów uczenia się, miejsca czy czasu przeprowadzenia walidacji. Ponadto dzięki oznaczeniu PRK certyfikat jest rozpoznawalny za granicą i pozwala porównywać kwalifikacje uzyskane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z kwalifikacjami nadawanymi w innych państwach członkowskich UE.

Joanna Paulina Jeziorska, główny specjalista ds. certyfikacji, Polskie Towarzystwo Informatyczne

Szkoła Górská jest niepubliczną placówką kształcenia ustawicznego. Stawia sobie za cel wspomaganie osób dorosłych w aktualizowaniu, podnoszeniu lub uzyskiwaniu kwalifikacji i kompetencji potrzebnych im do odnoszenia sukcesów zawodowych. Właściciele firmy odnajdują satysfakcję w podążaniu za szybko zmieniającym się otoczeniem oraz poszukiwaniu propozycji edukacyjnych wyprzedzających potrzeby klientów lub co najmniej nadążających za nimi.

Szkoła Górská od 2009 r. specjalizowała się w szkoleniu kadr sportu. Deregulacja zawodu instruktora i trenera sportu (2013 r.) spowodowała zniesienie podstaw prawnych określających zasady prowadzenia szkoleń oraz wydawania certyfikatów, świadczących o posiadaniu wiedzy, umiejętności i kompetencji do wykonywania tych zawodów.

Nadzieję na uporządkowanie powstałego wówczas chaosu przyniosła ustawa o ZSK (2016 r.), stając się fundamentem ustanawiania i nadawania kwalifikacji o zapewnionej systemowo wysokiej jakości.

Od pierwszej chwili aktywnie przyłączyliśmy się do grupy entuzjastów, co zaowocowało ośmioma opisanymi przez nas kwalifikacjami. Dwie z nich: „Organizowanie wycieczek górskich” oraz „Wykonywanie fotografii reportażowej i okolicznościowej” doczekały się wpisania do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji. Dla tej drugiej Szkoła Górská uzyskała także uprawnienia instytucji certyfikującej.

ZSK umożliwia instytucjom szkoleniowym projektowanie oferty edukacyjnej zaspokajającej potrzeby rynku pracy. Bezpośredni kontakt Szkoły Górskiej z pracodawcami pozwala u źródła pozyskiwać najbardziej wiarygodne informacje o oczekiwanych przez nich kompetencjach pracowników, zarówno zatrudnionych, jak i poszukiwanych. Na ich podstawie opisaliśmy kwalifikacje, w których zestawione przez nas kluczowe efekty uczenia się mogłyby zapewnić sukces w wybranym zawodzie,

np. instruktorskim. Gdyby procedury włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji mogły nadążyć za zmieniającymi się potrzebami rynku pracy, korzyści dla pracodawców i pracowników mogłyby być ogromne.

Teresa Przybylska, wicedyrektor, SZKOŁA GÓRSKA – Niepubliczna Placówka Kształcenia Ustawicznego Jerzy Suchodoła

SITE Poland zrzesza przedstawicieli branży turystyki biznesowej w Polsce w ramach międzynarodowej organizacji SITE Global, ze szczególnym uwzględnieniem podróży motywacyjnych. Misją stowarzyszenia jest działanie na rzecz wszechstronnego rozwoju i propagowania podróży incentive.

Jednym z celów SITE Poland jest rozwój kompetencji pracowników turystyki biznesowej. Klientami tego sektora są instytucje, korporacje czy firmy, dlatego zadaniem pilota incentive travel jest organizacja wyjazdu wykraczająca poza zakres ściśle turystyczny, obejmująca m.in.: marketing, budowanie relacji w grupie, motywację uczestników i ich integrację. Eksperti branży i członkowie stowarzyszenia, na podstawie wieloletniego doświadczenia w organizacji i uczestnictwa w wyjazdach motywacyjnych, określwszy niezbędną wiedzę, odpowiednie umiejętności i kompetencje społeczne, jakie powinien mieć pilot incentive travel, opisali kwalifikację rynkową: „Pilotowanie imprez turystycznych typu incentive”.

Po włączeniu kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji SITE Poland otrzymało uprawnienia do jej certyfikowania (nadania kwalifikacji po uprzednim sprawdzeniu wymaganych osiągnięć). Certyfikat potwierdzający kwalifikację rynkową to symbol jakości, ponieważ wymagania dotyczące wykonywania zawodu pilota incentive travel zostały już sprawdzone w sposób rzetelny, obiektywny i ustandaryzowany.

Włączenie kwalifikacji rynkowej „Pilotowanie imprez turystycznych typu incentive” do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji przynosi korzyści nie tylko pracodawcom, ale również osobom, które chciałyby pilotować tego typu imprezy. Pracodawca, decydując się na kandydata dokumentującego się certyfikatem kwalifikacji, ma większą pewność, że nie popełni błędu w podjętej decyzji o jego zatrudnieniu, a dla osób, które planują pracę pilota imprez turystycznych typu incentive, opis kwalifikacji stanowi rzetelne źródło wiedzy w tym zakresie.

Grażyna Grot-Duziak, prezes SITE Poland

Stowarzyszenie Europartner AKIE z Białegostoku działa od 18 lat. W tym czasie zrealizowało kilkadziesiąt projektów i pomogło blisko tysiącowi mieszkańcom regionu w założeniu własnego biznesu. Aktywnie zajmuje się rozwijaniem szeroko rozumianej przedsiębiorczości, w tym społecznej, której jest prekursorem i liderem w województwie podlaskim.

Europartner specjalizuje się w zarządzaniu projektami innowacyjnymi i badawczo-rozwojowymi, których odbiorcami są samorządy, organizacje pozarządowe i uczestnicy rynku pracy. Jest także instytucją certyfikującą w zakresie kwalifikacji rynkowych z branży budowlanej włączonych do ZSK. Stowarzyszenie jest podmiotem, który planuje długofalowy rozwój przedsiębiorczości. Dlatego swoje bogate doświadczenie w zarządzaniu projektami postanowiło wykorzystać w projekcie włączenia kwalifikacji z branży budowlanej do ZSK.

Organizacja – wspierając lokalną przedsiębiorczość, prowadząc agencję zatrudnienia i organizując staże zawodowe – niezmiennie jest blisko rynku pracy i jego realiów. Bacznie mu się przygląda i dostrzega istotne zapotrzebowanie na możliwości, które daje ZSK. Staje się prekursorem w kolejnych istotnych obszarach działalności społeczno-gospodarczej, stwarzając nowe, wartościowe perspektywy uczestnikom rynku pracy i przedsiębiorcom.

Poprzez włączenie kwalifikacji z branży budowlanej do ZSK i umożliwienie osobom indywidualnym ich formalnego potwierdzenia Stowarzyszenie Europartner otwiera nowe drogi do zdobywania lepszej pracy, przebranżawiania się i wyższych zarobków. Są to podstawowe korzyści, które są skierowane nie tylko do osób szukających zatrudnienia na rynku pracy, lecz także przedsiębiorców i odbiorców ich produktów i usług. Wszystko bowiem przekłada się na podwyższenie standardów wykonywanej pracy. Korzystanie z rozwiązań ZSK to istotny krok do nowej jakości świadczonych usług, co ma również wpływ na realizację szeroko rozumianego Europejskiego Zielonego Ładu w kraju.

Krzysztof Mnich, mgr/MBA, prezes zarządu, Stowarzyszenie Europartner AKIE

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce (SKwP), mające osobowość prawną, jest największą i najstarszą polską organizacją skupiającą przedstawicieli środowiska zawodowego związanego z rachunkowością i finansami. To również inicjator, wnioskodawca i jednocześnie instytucja certyfikująca dla pięciu – kluczowych dla księgowych i kadrowców – kwalifikacji, które zostały włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK).

ZSK ma duże znaczenie dla osób, które chcą się uczyć i rozwijać przez całe życie, co wpisuje się w misję i działania SKwP. Upubliczniony szczegółowy opis efektów uczenia się, czyli posiadane: wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne, których uzyskanie potwierdza niezależna instytucja certyfikująca, stanowi atut dla posiadacza certyfikatu i jest cenną informacją dla pracodawcy czy zleceniodawcy.

Certyfikat, wpisanej do ZSK kwalifikacji księgowej czy kadrowo-płacowej, nie tylko dokumentuje posiadanie usystematyzowanej wiedzy oraz konkretnych, jednoznacznie określonych umiejętności, lecz także przypisuje je do odpowiedniego poziomu zaawansowania – od opanowania wykonywanych pod nadzorem najprostszych czynności do najbardziej złożonych i skomplikowanych. Daje to możliwość zaplanowania i realizowania ścieżki kariery zawodowej. SKwP na co dzień wspiera środowisko księgowych w kształceniu się przez całe życie, w tym także pełni funkcję instytucji certyfikującej.

Unikatowość certyfikatów kwalifikacji księgowych i kadrowo-płacowych włączonych do ZSK tkwi także w ich oznaczeniu poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji, co umożliwia legitymowanie się nimi w innych krajach, które odnoszą własne kwalifikacje do Europejskiej Ramy Kwalifikacji. Kwalifikacje pozwalają na łatwiejszą zmianę zawodu na pokrewny, a czasami nawet na całkowite przekwalifikowanie bez potrzeby ukończenia dodatkowych studiów. Wystarczy uzyskanie kolejnej kwalifikacji, uzupełniającej nowe wymagania, po odbyciu odpowiedniego kursu lub zdobyciu wiedzy metodą samokształcenia i zdaniu określonego egzaminu. Ułatwienia przekwalifikowania zawodowego w dobie nieustających zmian są bardzo pożądane, szczególnie jeśli łączą się też z migracją zawodową.

Teresa Cebrowska, dr nauk ekonomicznych, dyplomowany księgowy, biegły rewident,
wiceprezes Zarządu Głównego Stowarzyszenia Księgowych w Polsce

Uniwersytet SWPS

Uniwersytet Humanistycznospołeczny SWPS to uczelnia niepubliczna z siedzibą w Warszawie, która została utworzona w 1996 r. W 2015 r. została pierwszym w Polsce prywatnym uniwersytetem. Posiada cztery filie: we Wrocławiu, w Poznaniu, Sopocie i Katowicach oraz spółkę celową, SWPS Innowacje Sp. z o.o., oraz szereg spółek spin-off

(na przykład Jasnopis Sp. z o.o. czy RESQL Sp. z o.o.). Uczelnia prowadzi studia pierwszego oraz drugiego stopnia, jak również jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe oraz szkołę doktorską.

ZSK to kolejny zakres zainteresowania Uniwersytetu SWPS. W obszarze nauk humanistycznospołecznych na rynku funkcjonuje wielu specjalistów, którzy nabyli umiejętności poza edukacją formalną. Opisanie

kwalifikacji, włączenie jej do systemu oraz jej nadanie w toku certyfikowania daje możliwość potwierdzenia uzyskania tych unikalnych umiejętności.

Niestety te korzyści cały czas widać na horyzoncie. Brak jasnych procedur oceny wniosków, niemożność odwołania od decyzji ministra właściwego czy też bardzo długi i kosztowny proces włączania kwalifikacji do systemu to tylko kilka głównych trudności związanych z ZSK. Mimo tych przeciwności można wskazać potencjalne korzyści wynikające z rozwiązań ZSK: poszerzenie oferty uczelni; możliwość tworzenia kwalifikacji dostosowanych to potrzeb uczelni oraz rynku; wprowadzenie do branży psychologicznej certyfikatów jakości; potwierdzenie umiejętności osób, które nabyły je w ramach edukacji pozaformalnej.

Krzysztof Rzeńca, kierownik Centrum Certyfikacji, Uniwersytet SWPS

Tomasz Sułkowski

Zewnętrzne zapewnianie jakości kwalifikacji rynkowej

„Montowanie stolarki budowlanej” – pierwsza kwalifikacja rynkowa włączona do ZSK i zarazem pierwsza z raportem z zewnętrznego zapewnienia jakości.

19 lipca 2017 roku do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji została włączona pierwsza kwalifikacja rynkowa „[Montowanie stolarki budowlanej](#)”. Instytucją mającą uprawnienia do jej certyfikowania (IC) została Fundacja VCC z Lublina, natomiast funkcję podmiotu zewnętrznego zapewnienia jakości (PZZJ) dla tej kwalifikacji minister właściwy powierzył Łukasiewicz – Instytutowi Technologii Eksploatacji w Radomiu (Ł-ITeE). Instytut jest członkiem Sieci Badawczej Łukasiewicz, trzeciej pod względem wielkości sieci badawczej w Europie, zrzeszającej 28 instytutów badawczych zlokalizowanych w 12 miastach Polski, zatrudniających łącznie ponad 8 tys. pracowników. Pierwsza walidacja, w wyniku której nadano kwalifikację „Montowanie stolarki budowlanej”, została przeprowadzona 29 czerwca 2018 roku. Od tego czasu Fundacja VCC wydała ponad 450 certyfikatów potwierdzających jej nadanie (dane na koniec 2021 roku). W ZSK, w tym samym okresie, więcej certyfikatów wydano jedynie dla kwalifikacji „[Programowanie i obsługa procesu druku 3D](#)”.

Obszary ewaluacji zewnętrznej

Funkcjonowanie kwalifikacji w ZSK przez ponad trzy lata oraz duża liczba wydanych certyfikatów umożliwiły Ł-ITeE, jako podmiotowi zewnętrznego zapewnienia jakości, analizę prowadzonych przez IC walidacji i certyfikowania kwalifikacji rynkowej „Montowanie stolarki budowlanej”. Rozpoczęto od zdefiniowania pięciu obszarów działalności instytucji certyfikującej, które następnie poddano ewaluacji. Należały do nich:

1. Walidacja – zweryfikowano, czy postępowanie walidacyjne jest zgodne z założeniami ZSK w aspektach trafności, rzetelności i adekwatności. Pozwoliło to na zweryfikowanie m.in.: czy wszystkie efekty uczenia się określone dla danej kwalifikacji są weryfikowane, czy walidacja prowadzona jest w taki sposób, aby niezależnie od tego, kto ją prowadzi i kto jest kandydatem, zapewniona była porównywalność jej

wyników, czy walidacja jest dostosowana do indywidualnych potrzeb jej uczestników.

2. Kadra instytucji certyfikującej – skoncentrowano się głównie na sprawdzeniu, czy asesory i inne osoby odpowiedzialne za zorganizowanie i przebieg walidacji mają odpowiednie kompetencje oraz w jaki sposób IC zapewnia ich rozwój.
3. Obsługa kandydatów – w szczególności przeanalizowano procedury i działania związane z zapewnieniem kandydatom pełnej informacji o walidacji oraz przekazywaniem uczestnikom walidacji informacji o uzyskanych wynikach.
4. Certyfikowanie – sprawdzono procedury związane z zarządzaniem bazą certyfikatów, wdrożone mechanizmy potwierdzające ich autentyczność oraz rozwiązania zapewniające, że certyfikat otrzymuje osoba, która potwierdziła uzyskanie wszystkich efektów uczenia się.
5. Wewnętrzny system zapewniania jakości i jego doskonalenie – przeanalizowano realizację procedur związanych z ewaluacją wewnętrzną oraz doskonaleniem walidacji i certyfikowania kwalifikacji rynkowej.

Metody i techniki badawcze

Podczas prowadzonej ewaluacji poszczególnych obszarów działalności IC zastosowano metodę sondażu diagnostycznego, a w jej ramach techniki badawcze:

- analizę dokumentacji dotyczącej walidacji i certyfikowania kwalifikacji rynkowej „Montowanie stolarki budowlanej”, rekrutacji asesorów, a także funkcjonowania w IC wewnętrznego systemu zapewnienia jakości (m.in. procedury i instrukcje postępowania, certyfikaty potwierdzające wdrożenie systemu w określonym zakresie, formularze);
- analizę bazy pytań testu teoretycznego oraz treści zadań praktycznych;

- obserwację sposobu przeprowadzania walidacji w wybranych, różnych terminach i miejscach;
- wywiady indywidualne z przedstawicielami instytucji certyfikującej odpowiedzialnymi za realizację zadań związanych z jej organizacją i certyfikowaniem kwalifikacji rynkowych oraz z osobą przystępującą do walidacji;
- swobodny wywiad grupowy z przedstawicielami kadry zarządzającej IC.

Największe zainteresowanie badawcze przejawiał obszar związany z trafnością, rzetelnością i adekwatnością walidacji, a najbardziej wartościowym źródłem informacji okazały się wywiady grupowe przeprowadzone z kierownictwem IC. W ich trakcie PZZJ uzyskał komplet oczekiwanych informacji i danych. Znaczącą rolę w pozyskiwaniu informacji o sposobie przeprowadzania walidacji odegrała również obserwacja, która pozwoliła ustalić, czy IC spełnia wybrane wymagania dotyczące weryfikacji osiągnięć kandydata i podmiotów przeprowadzających walidację, jakie określono w Obwieszczeniu Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 7 lipca 2017 r. w sprawie włączenia kwalifikacji rynkowej „Montowanie stolarki budowlanej” do ZSK. Ważną cechą zastosowanych technik badawczych była ich komplementarność – wzajemne uzupełnianie się różnych źródeł informacji i danych o poszczególnych obszarach funkcjonowania instytucji certyfikującej. Ponadto wykorzystanie różnych technik badawczych w odniesieniu do jednego obszaru pozwalało na weryfikowanie pozyskiwanych informacji. Obecnie PZZJ podczas prowadzenia ewaluacji zewnętrznej walidacji i certyfikowania innych kwalifikacji rynkowych stosuje przedstawione metody i techniki badawcze.

Rekomendacje

Wyniki przeprowadzonych badań ewaluacyjnych, wnioski oraz zalecenia sformułowane dla instytucji certyfikującej oraz podmiotu prowadzącego Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji przedstawiono w „Raporcie z zewnętrznego zapewnienia jakości wobec instytucji certyfikującej kwalifikację rynkową Montowanie stolarki budowlanej”. Zgodnie z wymaganiami ustawy o ZSK w październiku 2020 r. raport przekazano IBE, jako instytucji prowadzącej Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji, IC oraz ministrowi właściwemu dla kwalifikacji „Montowanie stolarki budowlanej”.

Rekomendacje adresowane do instytucji certyfikującej służyły jedynie udoskonaleniu wybranych obszarów jej działalności. Prowadzone działania w stosunku do instytucji certyfikującej wykazały, że Fundacja VCC wdrożyła rozwiązania, zapewniające każdemu uczestnikowi takie same warunki walidacji, i spełniła wszystkie wymagania ustalone dla danej kwalifikacji. Certyfikaty potwierdzające nadanie kwalifikacji „MSB” spełniają wymagania ZSK,

ponadto przyjęte w zakresie certyfikowania rozwiązania chronią je przed fałszowaniem, pozwalają na weryfikację ich autentyczności, a w przypadku utraty oryginału umożliwiają wydanie posiadaczowi certyfikatu duplikatu.

Zalecenia sformułowane z myślą o podmiocie prowadzącym Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji sprowadzają się do propozycji aktualizacji w niektórych punktach obwieszczenia włączającego kwalifikacje do ZSK. Jedną z nich zwraca uwagę na terminologię, jaką posługuje się ZSK, która nie dla wszystkich uczestników walidacji jest zrozumiała. Ponadto wiedza na temat ZSK i kwalifikacji rynkowych w społeczeństwie polskim nie jest zbyt wysoka. W związku z tym zaproponowano, aby instytucje odpowiadające za funkcjonowanie ZSK w Polsce rozważyły przeprowadzenie szerokiej kampanii informacyjnej na temat samego ZSK, kwalifikacji rynkowych oraz możliwości, jakie z nimi są związane.

Warto podkreślić, że w definiowaniu obszarów ewaluacji i kryteriów ich weryfikacji, a także w opracowaniu wykorzystanych w badaniu ewaluacyjnym narzędzi dużą rolę odegrał Instytut Badań Edukacyjnych w Warszawie jako instytucja m.in. wspierająca działania podmiotów zewnętrznego zapewnienia jakości.

O autorze:

Tomasz Sułkowski – specjalista w Łukasiewiczu – Instytucji Technologii Eksploatacji (Ł-ITeE), kieruje Zespołem ds. Zewnętrznego Zapewnienia Jakości Kwalifikacji Rynkowych, który realizuje zadania Ł-ITeE wynikające z pełnienia funkcji PZZJ. Ekspert krajowych i międzynarodowych projektów badawczych z obszaru ustawicznej edukacji zawodowej.

Komentarz IBE:

Tomasz Sułkowski przedstawił w syntetyczny sposób przebieg oraz wnioski wynikające z przeprowadzenia pierwszej w historii Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji ewaluacji kwalifikacji rynkowej „Montowanie stolarki budowlanej” (kwalifikacja ta też jako pierwsza została włączona do ZSK). Autor, reprezentujący Łukasiewicza – Instytut Technologii Eksploatacji w Radomiu (Ł-ITeE), czyli podmiot zewnętrznego zapewnienia jakości (PZZJ) dla tej kwalifikacji, jest jednocześnie współautorem koncepcji tej ewaluacji, jej realizatorem oraz współtwórcą raportu. Z perspektywy czasu, w kontekście prorozwojowym, szczególnie cenne wydają się rekomendacje służące doskonaleniu wybranych obszarów działalności instytucji certyfikującej. Natomiast z punktu widzenia Instytutu Badań Edukacyjnych, podmiotu wspierającego wszystkich interesariuszy ZSK, ważny jest wniosek dotyczący terminologii, jaką posługuje się ZSK – ewaluacja pokazała, że nie dla wszystkich uczestników walidacji jest ona zrozumiała. To wskazuje kierunek, jakim jest ciągle dostosowywanie języka systemu kwalifikacji do specyfiki odbiorców.

Tomasz Kasprzak – ekspert ds. podmiotów zewnętrznego zapewnienia jakości

Piotr Bordzot

Pomysł na jakość

Kwalifikacje rynkowe umożliwiają formalne potwierdzenie uzyskania efektów uczenia się. Wypracowany przez ekspertów branżowych, uzgodniony w toku konsultacji środowiskowych opis kwalifikacji jest fundamentem ich jakości i podstawą funkcjonowania w ZSK.

W ostatnim czasie świętowaliśmy szóstą rocznicę obowiązywania ustawy o ZSK. Ustawa wprowadziła do krajowego systemu kwalifikacji nowe narzędzie sprzyjające realizacji polityki na rzecz uczenia się przez całe życie. Mowa o kwalifikacjach rynkowych wypracowywanych przez „różne środowiska [...] na podstawie zgromadzonych przez nie doświadczeń” ([Słownik ZSK](#)).

O włączeniu kwalifikacji rynkowej do ZSK decyduje minister właściwy, rozpatrując wniosek złożony przez zainteresowany podmiot. We wniosku zawarty jest projekt kwalifikacji, a jednym z jego kluczowych komponentów jest opis efektów uczenia się i ramowych warunków przeprowadzania walidacji. Niemal od początku funkcjonowania systemu, IBE wspiera przedstawicieli wielu branż zainteresowanych opisaniem kwalifikacji. Za nami sześć lat doświadczeń, obserwacji i analiz, które inspirują nas do dalszych działań wspomagających wdrażanie ZSK w Polsce.

Najważniejsi są ludzie

Wsparcie IBE w opisywaniu kwalifikacji rynkowych realizuje się przede wszystkim w przekazywaniu wiedzy o ZSK, w tym reguł funkcjonowania kwalifikacji, a także w instruktażu metodycznym dotyczącym opisu poszczególnych komponentów wniosków o włączenie kwalifikacji do ZSK. Eksperti metodyczni wspierają prace zespołów merytorycznych (branżowych). Eksperti branżowi są znawcami danego zawodu, reprezentują różne, częstokroć niepowiązane ze sobą miejsca pracy (ich doświadczenie jest zróżnicowane). Zamierzone cele osiągnięte są najpełniej w zespołach mieszanych złożonych z osób, które:

- wykonują na co dzień działania związane z tymi, o których mowa w kwalifikacji. Doświadczenie tych osób ułatwia namysł nad urealnieniem projektowanych

wymagań i precyzyjnym dostosowaniem ich do potrzeb pracodawców;

- działania te czynią podstawą swoich rozważań teoretycznych (badawczych, analitycznych, wdrożeniowych). Dzięki tym osobom zachowana jest poprawność terminologiczna i metodologiczna;
- są specjalistami w dziedzinie procesów rozwojowych (dydaktycy, szkoleniowcy, osoby odpowiedzialne za opracowywanie narzędzi służących weryfikacji umiejętności). Działalność w sferze usług rozwojowych ułatwia namysł nad ramowymi wymaganiami dla walidacji.

To ważne, ponieważ informacje uzupełniane we wniosku są produktami wiedzy eksperckiej. Opis efektów uczenia się opiera się na wiedzy i doświadczeniu członków zespołu, wynikach analiz zawodów, stanowisk, specjalności, zasobów kadrowych, procesów. Jest wypadkową wynegocjowanych w trakcie prac eksperckich zbiorów umiejętności, niezbędnych do tego, aby kwalifikacja spełniała kryteria rzetelności, aktualności i elastyczności, by odpowiadała na potrzeby osób uczących się oraz pracodawców.

Ścieżki doskonalenia

Nawet najlepszy pomysł na kwalifikację to początek drogi. Wykorzystanie efektów uczenia się w opisie kwalifikacji rynkowej oraz niewiązanie walidacji wprost z różnymi sposobami uczenia się decydują o nowatorskim charakterze kwalifikacji rynkowych. Możliwość potwierdzenia uzyskania efektów uczenia się funkcjonuje w obszarze edukacji od wielu lat. Ale w przypadku systemów oświaty oraz szkolnictwa wyższego weryfikacja umiejętności poprzedzona jest sformalizowanymi formami kształcenia, co przekłada się między innymi na myślenie o sposobach sprawdzania postępów w nauce i konstrukcję egzaminów zewnętrznych. Opis kwalifikacji rynkowych bywa przez to wyzwaniem, ale – co

należy podkreślić – również ogromną szansą. Wymaga starannej inwentaryzacji i uporządkowania tego, co wiemy, w odniesieniu do celu, który chcemy osiągnąć. W trakcie prac nad projektowaniem kwalifikacji należy zastanowić się nad tym, które umiejętności będą kluczowe, z których zaś można zrezygnować, by nie obciążać kwalifikacji nadmiarem wymagań. Jednocześnie warto wprowadzić te elementy, które sprawiają, że kwalifikacja będzie dostosowana do obowiązujących standardów i wymogów stawianych pracownikom. Praca nad tworzeniem kwalifikacji to najlepszy moment na zrewidowanie i uporządkowanie słownika kluczowych pojęć, odniesienie ich do najnowszego stanu wiedzy i rozwoju technologii. Opis kwalifikacji oferuje perspektywę opracowania przekazu, który będzie komunikatywny dla wszystkich potencjalnych czytelników.

Opisywanie kwalifikacji wymaga współdziałania wszystkich zaangażowanych osób, które uczą się od siebie nawzajem. Jest okazją do porównania ze sobą różnych doświadczeń, potrzeb, opinii i wizji. Należy też pamiętać, że uszczegółowiona we wniosku koncepcja kwalifikacji jest dopracowywana w trakcie włączania do ZSK.

Wokół kwalifikacji rynkowych wytyczane są ścieżki doskonalenia. Praca nad wnioskiem, współpraca z ministrem, wdrożenie i realizacja rozwiązań umożliwiających walidację i certyfikację jest ścieżką doskonalenia dla wszystkich osób zaangażowanych w powyższe działania. Doskonalona jest kwalifikacja – opis, a także ulepszany jest przebieg działań umożliwiających jej nadawanie. Dzięki zdobytemu doświadczeniu podmioty zaangażowane we wsparcie wdrażania ZSK i upowszechnianie wiedzy na jego temat doskonalą procedury, formy i narzędzia wsparcia. Wypadkową tych wszystkich działań jest możliwość dopracowywania samego systemu.

O autorze:

Piotr Bordzół – doktor nauk humanistycznych, absolwent MISH KUL, polonista. Członek Pracowni Języka Polskiego w Zakładzie Dydaktyk Szczegółowych IBE (2013–2016), od 2016 roku wspiera podmioty zainteresowane opisywaniem i włączaniem do ZSK kwalifikacji rynkowych.

dr Natalia Kopeć-Panek

PROJEKTOWANIE WALIDACJI W PRAKTYCE

Kotły, chusty, formy, podpuszczka – dla laika brzmią tajemniczo, serowarzy wykorzystują je na co dzień. To kilka pozycji znacznie dłuższej listy sprzętów i surowców niezbędnych do wyprodukowania sera, a tym samym koniecznych do przeprowadzenia walidacji umiejętności serowarskich. Zapewnienie zasobów materialnych, w tej czy innej dziedzinie, choć ważne, stanowi tylko jeden z wielu elementów złożonego procesu, jakim jest walidacja. Działanie to wymaga dobrego przygotowania.

Temat walidacji pojawia się naturalnie w kontekście kwalifikacji rynkowych. Choć sam termin został już oswojony, a o walidacji napisano wiele, wciąż nie brakuje pytań o to, jak ją dobrze zaplanować i przeprowadzić. Podpowiedzi dostarcza współpraca z podmiotami

przygotowywanymi się do roli instytucji certyfikujących (IC), a także zrealizowane w ostatnim czasie, na zlecenie IBE, pilotaże walidacji¹.

Najprościej mówiąc, walidacja to sprawdzenie, czy dana osoba osiągnęła efekty uczenia się (wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne) wskazane dla danej kwalifikacji rynkowej, a jej finałem – przy pozytywnym przebiegu – jest certyfikowanie. I choć owo sprawdzenie przyjmuje ostatecznie pewną formę egzaminu, przygotowanie i przeprowadzenie walidacji to wymagające i złożone zadania stojące przed potencjalnymi IC. Projektując walidację, należy, z jednej strony, uwzględnić wymagania wskazane w obwieszczeniu ministra właściwego dotyczącym włączenia danej kwalifikacji do ZSK oraz metodykę jej prowadzenia, z drugiej wziąć pod uwagę potrzeby

¹ Zamówienie Narzędzia walidacji dla wybranych kwalifikacji, w tym pilotażowa realizacja scenariuszy walidacji efektów uczenia się (przetarg I i II).

i oczekiwania osób podchodzących do walidacji oraz – co równie ważne w kontekście działalności rynkowej – uwarunkowania i cele biznesowe swojej organizacji lub przedsiębiorstwa. Aby nie zagubić żadnej z tych perspektyw, warto w szczegółach zaplanować walidację i zaprojektować z góry komplet narzędzi służących do jej przeprowadzenia, a następnie – przed realnym wdrożeniem – zarówno plan, jak i narzędzia przetestować. A do projektowania rozwiązań merytorycznych i organizacyjnych zaprosić zespół osób mających wszystkie niezbędne kompetencje.

Szczegółowy plan walidacji – **scenariusz walidacji** – to opis rozwiązań przyjętych przez daną IC w kilku kluczowych obszarach związanych z nadawaniem kwalifikacji. W ramach współpracy IBE z potencjalnymi IC wypracowano strukturę takiego scenariusza, obejmującą m.in.: przebieg walidacji, opis metod i narzędzi, kwestie organizacyjno-księgowe, zaangażowane kadry czy zasoby materialne. Dokładny spis treści wraz pytaniami pomocniczymi do każdego obszaru znajduje się w publikacji [Rekomendacje w zakresie funkcjonowania instytucji certyfikujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji](#), stanowiącej cenne wsparcie merytoryczne w przygotowaniu się do roli IC. Ustrukturyzowany namysł nad walidacją i zapisanie konkretnych rozwiązań pozwala m.in. uporządkować działania, dostosować je do możliwości swojej organizacji, z góry zidentyfikować potencjalne zagrożenia czy przypisać zadania.

Kolejnym „czynnikiem sukcesu” są **narzędzia walidacji**, których rodzaj wyznaczają metody wskazane w opisie każdej kwalifikacji rynkowej. Ważne, by przygotowywane narzędzia były kompletne, tj. obejmowały wszystkie materiały istotne z punktu widzenia asesorów i osób przystępujących do walidacji, w tym: arkusze zawierające pytania czy zadania, karty odpowiedzi, klucze oceny, instrukcje. Należy pamiętać, że skonstruowane narzędzia powinny być też adekwatne i rzetelne, tj. uwzględniające wszystkie efekty uczenia się wskazane dla danej kwalifikacji (i tylko te) i pozwalające faktycznie na ich weryfikację.

Po przygotowaniu scenariusza i narzędzi warto je przetestować, przeprowadzając – z udziałem asesorów i osób przystępujących do walidacji – **pilotaż walidacji**, a przynajmniej wybranych jej elementów. Działanie to pozwala stwierdzić, czy zaproponowane rozwiązania, zarówno te organizacyjne, jak i merytoryczne, są realne i odpowiednie. Mówiąc konkretnie, pilotaż daje odpowiedzi np. na pytania: Czy czas zaplanowany na walidację został dobrze oszacowany? Czy dobrane zasoby są wystarczające? Czy przygotowane narzędzia i inne materiały są zrozumiałe i jednoznaczne? Odpowiedzi na te pytania pozwalają wyeliminować rozwiązania wadliwe i usprawnić proces, dbając tym samym o jakość walidacji i wizerunek IC.

I wreszcie należy wspomnieć o czynniku ludzkim, który chociaż wymieniony na końcu, nie jest mniej ważny. Przeciwnie – odpowiedni dobór osób do zespołu projektującego nadawanie kwalifikacji w danej IC będzie kluczowy dla powodzenia całego przedsięwzięcia. Ze

względu na złożoność walidacji jako usługi, do **zespołu** warto zaprosić ekspertów merytorycznych, tj. osoby doświadczone zawodowo w danej dziedzinie oraz metodyków w zakresie tworzenia narzędzi walidacji, a także osoby odpowiedzialne za organizacyjną stronę walidacji w danej IC i decyzyjne w tym zakresie, w tym np. kwestię zgłoszeń, opłat, dysponowania miejscem i zasobami materialnymi, stronę techniczną.

Okazję do zaprojektowania walidacji w oparciu o wskazane wyżej punkty miały podmioty, które od lipca ub.r. realizowały zamówienie IBE na „narzędzia walidacji dla wybranych kwalifikacji, w tym pilotażowe realizacje scenariuszy walidacji”. Zadaniem każdego z wykonawców było przygotowanie scenariusza walidacji oraz kompletu narzędzi dla wybranej przez siebie kwalifikacji rynkowej, a następnie przeprowadzenie pilotaży zaplanowanej walidacji. Na warsztat wzięto kwalifikacje z różnych dziedzin, w tym dotyczące prowadzenia rekrutacji stałych i tymczasowych, zarządzania tymczasowego oraz kompetencjami, wyrobienia serów, czy kwalifikacje sportowe związane z nordic walking czy wspinaczką sportową i rekreacyjną. Wszystkie materiały zostały wypracowane przez ekspertów wskazanych przez wykonawcę, a nad ich jakością czuwały też ekspertki IBE oraz recenzenci mający doświadczenie egzaminacyjne i merytoryczne w danej dziedzinie. Takie podejście pozwoliło na stworzenie wartościowych materiałów,

z których można czerpać wiele wskazówek dot. przygotowania scenariuszy i narzędzi walidacji.

Jednym z podmiotów realizujących zamówienie była Fundacja Wspierania Serowarstwa Farmerskiego NA SERIO, która w lutym br. przeprowadziła pilotażową walidację dla kwalifikacji „Farmerskie wyrobienie serów i innych produktów z mleka – Serowar farmerski”. Walidacja ta obejmowała test wiedzy oraz część praktyczną, która odbyła się w warunkach rzeczywistych w serowni „Wańczykówka” pod Wałbrzychem pod okiem doświadczonych asesorów – serowarów. Zadaniem uczestniczek walidacji było m.in. uwarzenie sera gouda (obejmujące wiele czynności rozłożonych w blisko czterogodzinnym procesie) czy ocena sera i innych wyrobów z mleka pod kątem różnych kryteriów. Mimo rzetelnego przygotowania do walidacji pilotaż pozwolił na zidentyfikowanie kilku słabszych punktów, które Fundacja zamierza usprawnić przed rozpoczęciem działania jako IC. Spełnił więc swoją rolę.

Obserwacja wydarzenia była niezwykle ciekawym doświadczeniem, a jednocześnie potwierdziła, jak ogromnym wyzwaniem dla IC jest walidacja. Wyzwaniem wymagającym czasu, wysiłku, zaangażowania wielu osób. Ale warto. Bo przy takim podejściu mamy na końcu dobrze zaprojektowaną usługę, rzetelną walidację i wartościowe certyfikaty. A w tym przypadku – także pyszny ser!

Foto: Farmerskie wyrobienie serów i innych produktów z mleka – Serowar Farmerski, Serownia Wańczykówka, 11.02.2022

O autorce:

dr Natalia Kopeć-Panek – ekspertka merytoryczna ds. wsparcia instytucji certyfikujących (IC) w ZSK. Od 2017 współpracuje z podmiotami przygotowującymi się do roli IC w ZSK, projektując z nimi scenariusze i narzędzia walidacji. Prowadzi spotkania informacyjne o walidacji oraz konsultacje bieżące z IC.

Joanna Nakonowska

Nowe kwalifikacje włączone do ZSK

Jakie umiejętności są i będą cenione przez pracodawców? Prowadzone na bieżąco badania wskazują na umiejętności przekrojowe, związane z nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, które są przydatne w pozyskiwaniu i wykorzystywaniu wiedzy. Cenione będą kompetencje poznawcze, elastyczne oraz umiejętność współpracy.

Działania prowadzone w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji starają się nadążyć za potrzebami rynku pracy, a analiza składanych wniosków i kwalifikacji już włączanych do systemu potwierdza, że coraz większego znaczenia nabierają kompetencje przyszłości. Obecnie do systemu jest włączonych 145 kwalifikacji rynkowych, a 9 kolejnych zasilą ZSK w najbliższych tygodniach. Poniżej omówiono wybrane kwalifikacje rynkowe włączone do ZSK w ostatnich miesiącach.

Bezpieczna szkoła – kwalifikacje włączone przez ministra edukacji i nauki

Co trzecie dziecko w wieku szkolnym doświadcza przemocy rówieśniczej. Uczniowie często nie zgłaszają problemu nauczycielom czy dyrekcji. Dlatego tak istotną rolę w walce ze zjawiskiem odgrywają dyrektorzy szkół i nauczyciele. Pod koniec grudnia minister edukacji i nauki włączył do ZSK dwie kwalifikacje rynkowe: „[Wprowadzanie i monitorowanie programów zapobiegania przemocy rówieśniczej w szkołach](#)” oraz „[Projektowanie i wdrażanie działań zapobiegających przemocy szkolnej, wykluczaniu i prześladowaniu rówieśniczemu na poziomie oddziału szkolnego](#)”. Pierwsza adresowana jest głównie do dyrektorów szkół, pedagogów, psychologów szkolnych, druga do nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

ZSK dla biznesu

Każdy projekt biznesowy może być ogromną szansą na rozwój firmy, ale niesie również ryzyko niepowodzenia. Dlatego warto wiedzieć, jak minimalizować zagrożenia wynikające z niewielkiego doświadczenia, niewystarczających kontaktów lub umiejętności założycieli nowego

biznesu, zwłaszcza w zakresie oceny otoczenia, rozwiązywania konfliktów w zespole założycielskim, budowania relacji z inwestorami i zarządzania projektem biznesowym. W ostatnim czasie Minister Rozwoju i Technologii włączył do ZSK kwalifikację rynkową: „[Wspieranie przedsiębiorców w opracowaniu i rozwoju projektów biznesowych](#)”, która jest adresowana przede wszystkim do menedżerów, doradców wspierających rozwój nowych firm (inkubatory, akceleratorzy, programy europejskie, fundusze VC i CVC, granty prywatne itp.). W każdej organizacji istnieje ryzyko powstania konfliktów interpersonalnych czy międzyzespołowych, dlatego warto zatrudnić osobę z niedawno włączoną do systemu kwalifikacją: „[Zarządzanie konfliktami w organizacji](#)”. Osoba ta może znaleźć zatrudnienie w przedsiębiorstwach, instytucjach publicznych i organizacjach pozarządowych na stanowiskach związanych z zarządzaniem zasobami ludzkimi (dział HR). Może również świadczyć dla organizacji zewnętrzne usługi consultingowe obejmujące swoim zakresem zarządzanie konfliktami.

Menedżer do zadań specjalnych

Nowoczesna firma powinna mieć wytyczony cel nakierowany na osiągnięcie konkretnych, ustalonych rezultatów w określonym czasie. Tak ważną misję warto powierzyć osobie, która zaprojektuje i wdroży wybrane rozwiązania w organizacji, a na podstawie pogłębionej diagnozy oceni występowanie ryzyk w projekcie i wskaże sposoby ich minimalizacji. Kwalifikacja: „[Realizacja projektów interim management \(zarządzanie czasowe\)](#)” umożliwi formalne potwierdzenie kompetencji zarówno menedżerom z bogatym doświadczeniem zarządczym, jak i osobom, które chcą rozpocząć niezależną ścieżkę kariery w formule interim management.

Przed wszystkim dobre relacje z pacjentem – nowe kwalifikacje włączone przez ministra zdrowia

Nie od dziś wiadomo, że dobre relacje lekarza z pacjentem mają wpływ nie tylko na samopoczucie pacjentów, ale również na efekty leczenia. Osoby wykonujące zawód medyczny mają świadomość, że komunikacja z pacjentem i jego rodziną należy do ich kluczowych zadań. Wiele z tych osób jednak nie wie, jak rozmawiać z rodziną pacjenta, która również znajduje się w specyficznej i trudnej sytuacji. Ostatnio do ZSK zostały włączone kwalifikacje koncentrujące się na wspomnianych umiejętnościach: [„Kształcenie w zakresie komunikacji z pacjentem i jego bliskimi oraz w zespole terapeutycznym”](#) oraz [„Komunikacja z pacjentem i jego bliskimi”](#).

Gospodarstwa rolne XXI wieku – nowe kwalifikacje w rolnictwie

Pierwsze wzmianki o nawożeniu pochodzą jeszcze ze starożytności. Konieczność wyżywienia coraz większej liczby ludności skutkuje wzrostem zużycia nawozów w skali globalnej. Stosowanie nawożenia mineralnego ma istotny wpływ na wzrost i rozwój roślin, ponieważ wzbogaca glebę w niezbędne składniki mineralne. W sierpniu 2021 r. została włączona do systemu kwalifikacja: [„Doradztwo w zakresie planowania nawożenia mineralnego w gospodarstwie i przedsiębiorstwie rolnym”](#). Osoba, która otrzymała dokument potwierdzający jej nadanie, będzie mogła rekomendować zalecenia nawozowe w gospodarstwach i przedsiębiorstwach rolnych oraz ustalać schematy nawożenia. Podczas walidacji będą sprawdzane takie umiejętności, jak: analiza sytuacji gospodarstwa i przedsiębiorstwa rolnego oraz warunków glebowych i klimatycznych, przygotowanie planu nawożenia mineralnego oraz wykorzystanie potencjału zasobów gospodarstwa i przedsiębiorstwa rolnego z uwzględnieniem wyniku finansowego. Uzyskanie tej kwalifikacji może ułatwić zatrudnienie, m.in. w firmach zajmujących się produkcją i obrotem nawozami mineralnymi, gospodarstwach i przedsiębiorstwach rolnych na stanowiskach związanych z doradztwem nawozowym oraz stacjach chemiczno-rolniczych.

Aplikacje wspomagające działalność rolniczą – w czym pomagają?

Prowadzenie gospodarstwa to jak zarządzanie własną firmą – wiąże się dużym nakładem pracy i wieloma trudnościami. Tu z pomocą przychodzą aplikacje, które ułatwiają prowadzenie gospodarstwa i umożliwiają sporządzanie szczegółowej dokumentacji i historii prac w tym zakresie. W III kwartale minister rolnictwa włączył do ZSK kwalifikację: [„Wdrażanie aplikacji wspomagających działalność rolniczą o profilu roślinnym”](#). Osoba, która ją

zdobyła, m.in. opracowuje plan wdrażania programów usprawniających działalność rolniczą w zakresie uprawy roślinnej, a następnie nadzoruje jego realizację, w tym np. szkoli użytkowników z obsługi ww. aplikacji.

Aby włączone do ZSK kwalifikacje mogły być nadawane, minister właściwy musi nadać uprawnienia do certyfikowania co najmniej jednej instytucji certyfikującej. Konieczny będzie również wybór podmiotu zewnętrznego zapewniania jakości, którego zadaniem będzie monitorowanie pracy instytucji certyfikującej i wspieranie jej w działaniach związanych z certyfikacją kwalifikacji.

E-learning bez tajemnic

W dobie pandemii praca i nauka zdalna stały się codziennością. Obecnie można już uzyskać dokument poświadczający zdobycie kwalifikacji rynkowej: [„Obsługa platformy do nauczania zdalnego”](#). Certyfikat ten potwierdza uzyskanie umiejętności posługiwania się wiedzą techniczną dotyczącą tworzenia kursów i funkcjonowania platformy do nauczania zdalnego. Osoby z tą kwalifikacją będą mogły pracować jako: asystent ds. e-learningu, nauczania zdalnego lub pracownik obsługi helpdesku w jednostkach zajmujących się nauczaniem zdalnym.

W najbliższym czasie kwalifikacji będzie przybywać. Na publikację obwieszczeń w sprawie włączenia do ZSK czeka już kilkanaście kolejnych kwalifikacji rynkowych – głównie z obszaru sportu, usług rozwojowych i edukacji. Kolejne kwalifikacje zyskują miano funkcjonujących – obecnie jest ich już 97. ZSK to nie tylko kwalifikacje rynkowe, ważnym obszarem są również kwalifikacje nadawane po ukończeniu studiów podyplomowych oraz oczywiście pełne i częściowe z obszaru oświaty i szkolnictwa wyższego, które zostały włączone do systemu automatycznie.

Już wkrótce w ZSK:

Jaką wiedzę, jakie umiejętności i kompetencje społeczne mają egzaminatorzy sprawdzający i oceniający egzaminy maturalne? 25 kwalifikacji uregulowanych, tzw. egzaminator maturalny, zostało dostosowanych do wymogów ustawy o ZSK i wkrótce informacja będzie dostępna w „Monitorze Polskim”.

O autorce:

Joanna Nakonowska – socjolożka kultury, naukowo związana z tematyką tożsamości etnicznej, w IBE od 2018 r. zaangażowana we wdrażanie ZSK, w tym wsparcie ministerstw w obszarze realizacji zadań wynikających z ustawy o ZSK. Prywatnie miłośniczka zwierząt i jazdy na nartach.

70 lat Instytutu Badań Edukacyjnych

Dyrektor IBE przybliży najważniejsze obszary działań Instytutu i omawia wybrane projekty.

Szanowni Państwo,

w tym roku Instytut Badań Edukacyjnych obchodzi swoje 70-lecie.

Siedem dekad Instytutu to równocześnie opowieść o historii polskiej oświaty, jej przemianach, reformach i wydarzeniach godnych odnotowania.

Dziś z dumą mogę stwierdzić, że trudno myśleć o monitorowaniu i badaniu polskiego systemu edukacji bez naszego Instytutu.

To IBE odpowiada za organizację i przeprowadzanie krajowych edycji międzynarodowych badań porównawczych, takich jak PISA, PIRLS, TIMSS – w których biorą udział tysiące dzieci i setki szkół!

Od kilku lat odpowiadamy także za wdrażanie Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i wspieramy szeroko rozumianą politykę edukacyjną.

Wnieśliśmy swój wkład w prace nad Zintegrowaną Strategią Umiejętności 2030, która określa ramy strategiczne polityki na rzecz rozwoju umiejętności w Polsce.

Jako inicjator lub partner uczestniczymy w krajowych i międzynarodowych projektach badawczych, przygotowujemy raporty, sporządzamy ekspertyzy, pełniemy także funkcje doradcze.

A to tylko część dorobku Instytutu Badań Edukacyjnych. Aby poznać nas lepiej, zachęcam Państwa do śledzenia działań i odwiedzania kanałów informacyjnych IBE.

dr Robert T. Ptaszek

